

Woodcraft

3/2009

časopis Ligy lesní moudrosti

podzim

str. 4

str. 11

str. 23

str. 40

REGISTR OP V NOVÉM KABÁTĚ STR. 2
Pavel Spálený – Yučikala

STALO SE STR. 4
Co se událo v LLM.

**VELKÉ PRÁZDNINY
ZA VELKOU LOUŽÍ** STR. 11
Václav Svoboda – Coral

**KDYŽ ZTRATILI JSME
RYTMUS SVĚTA** STR. 15
Josef Sokol – Škarman

ODLÉVÁNÍ STOP STR. 18
Kamila Lunerová – Iwétempu

ZE STARÝCH VATER STR. 21
Ernest Thompson Seton

BUCK STR. 23
Honza Bejček – Divous

**RYCHLÝ A CHUTNÝ
DOMÁCÍ CHLÉB** STR. 25
Kátka Benešová – Wičanhpi

PÍSNÍČKA – PLÁN STR. 26
Skupina Kryštof

**POUZDRA NA NOŽE
S VYŠÍVANÝM PANELEM** STR. 27
Honza Křístek

KOUPĚ ZAVÍRACÍHO NOŽE STR. 30
Petr Vilhelm – Willy

**TRADIČNÍ JÍDLA A JEJICH
PŘÍPRAVA U SEVEROAMERICKÝCH
INDIÁNŮ** STR. 34
Zdeněk Salzmann

ČAROVÁNÍ S LISTY STR. 37
Věra Hadravová

RÁMEČEK NA FOTOGRAFIE STR. 40
Kačka Bejčková – Divousová

NETRADIČNÍ SPORTY STR. 41
Jan Bejček – Divous

SOUTĚŽ PRO DĚTI STR. 42
Petra Šulcová – Hawiapa

KOMIKS – IKTOMI STR. 43
Jan Merhaut – Mokrouš

Redakční rada

Šéfredaktorka

Kateřina Benešová – Wičanhpi

Obrazový redaktor

Tomáš Koubek – Okeya

Grafická úprava a DTP

Martin Svoboda

Jan Bejček – Divous

Korektor

Vlastík Růžička

Autoři jsou vždy uvedeni kurzívou pod svým článkem.

Adresa redakce

Liga lesní moudrosti – časopis
Woodcraft,
Senovážné nám. 24, 116 47 Praha 1

casopis@woodcraft.cz
http://www.woodcraft.cz

Knihařské zpracování a tisk

RETISK – Praha

Distribuce

Balmax, s.r.o.

Převoz časopisů

Jaroslav Staněk

Přetiskování obsahu povoleno pouze s písemným souhlasem redakce nebo autora a s udáním pramene. Příspěvky redakce vrací jen na vyžádání autora.

Názory autorů článků nemusí souhlasit s názory redakce.

Cena výtisku 30 Kč
plus poštovné.

Cena pro členy LLM v příspěvcích.

Ročník 20, číslo 3.
Navazuje na časopis *Bizoní vítr*.
Náklad 700 ks

ISSN 1210-5252.
MK ČR E 5455

Foto na titulní straně

Škarman na stěně.

Foto: Kamila Lunerová.

Sednul jsem si v klidu k ohni plápolajícímu v krbových kamnech, abych napsal úvodník, ke kterému jsem se stále nemohl nějak dostat. Konečně jsem tu chvilku klidu našel. Píšu pár řádek k podzimnímu vydání Woodcraftu a za oknem místo listí poletují vločky sněhu. Zima přišla nějak dřív. Zdá se, že spousta věcí přichází nějak dřív. Tak proč ne sněžení? Během dne jsem kolem sebe slyšel spoustu negativních ohlasů na špatné počasí. Ale večer na procházce jsem pocítil také pohodu, kterou sněhové vločky snášející se v šeru pouličních lamp přinášejí. Možná nám počasí v tom zrychleném světě jenom prostě dává čas na vydechnutí. Na to, abychom si vlezli ke kamnům a pustili se do výroby rámečku na fotografie podle Kačky, nebo skvělého indiánského pouzdra na nůž podle Apače. Ale neznamená to, že bychom za kamny měli sedět až do jara. Až si přečtete Woodcraft, vyrazte ven pozorovat barvy podzimu. Modrou oblohu na všech stezkách vám přeje

Divous

Jan Bejček – Divous

Z redakce posílají pozdrav Divous, Martin, Wičanhpi a Okeya.

Registr OP v novém kabátě s novým motorem

Registr OP dostal na začátku srpna po letech vývoje nový kabát. Po měsíci úspěšného testovacího provozu lze na změnu masivněji upozornit a říci do světa: „Hurá, je tu!“ Vzhledem ale seznam změn nekončí. Spíše začíná. Změnilo se totiž skoro všechno. A tak lze říci, že „pod novou kapotou je i nový motor“.

Vítejte

naposledy přiznané OP: 18. 8. 2009

Do nejbližšího titulu Vám zbývá:
Jupí - máte splněny podmínky na uznání titulu!

Co třeba zkusit:

- 2L5 - Plody (80)
- 1C3 - Skok daleký z místa (87)
- 1H1 - Hod míčem do dálky (100)
- 4N6 - Studijní výsledky (169)

Vzkazy

filtr: vše - nepřečtené - přečtené

- Iva Hónigová - Awačin
nový Registr činů
02.09.2009 07:47
Ahoj Yuči, tak si zas prohlížím nový Registr činů - a je to fakt upgrade.
- Iva Hónigová - Awačin
Žádost o přátelství
02.09.2009 07:39
Uživatel autorizoval Vaši žádost o přátelství a přidal si Vás mezi přátele.
- Jiří Plšek - Waštelaka
Žádost o přátelství
02.09.2009 10:49
Uživatel autorizoval Vaši žádost o přátelství a přidal si Vás mezi přátele.
- Jiří Plšek - Waštelaka
Žádost o přátelství
02.09.2009 10:49
Uživatel Jiří Plšek - Waštelaka autorizoval Vaši žádost o přátelství.
- Helena Jindrová
31.08.2009 11:35

Přátelé

- Helena Jindrová (kontakty)
Poslední OP 15. 8. 2009:
1V6, 4L2, 4D4...
Pošli vzkaz Zruš
- Wanahčawin Wetu (kontakty)
Poslední OP 18. 8. 2009:
1S3, 3U11, 3U6...
Pošli vzkaz Zruš přátelství
- Tina Číkalá (kontakty)
Poslední OP 8. 8. 2008:
1S1, 1R3, 1Q1...
Pošli vzkaz Zruš přátelství
- Wanyanka Hintokeča (kontakty)
Poslední OP 8. 8. 2008:
2D1
Pošli vzkaz Zruš přátelství
- Awačin (kontakty)
Poslední OP 25.10. 2008:
1V10, 4P6
Pošli vzkaz Zruš přátelství
- Huronka (kontakty)
Poslední OP 21. 8. 2009:
2W2, 2R1
Pošli vzkaz Zruš přátelství

Úvodní stránka

Úvodní stránka nově přestala být jen skladištěm odkazů na další možnosti. Začala být pracovním nástrojem. A ne ledajakým. Ukazuje, kolik OP zbývá do dalšího titulu. A na základě toho, jaká OP chybí, nabízí další OP k inspiraci. Nabízená OP si lze uložit nebo naopak dát do „popelnice“, aby už takové OP nikdy nebylo nabízeno.

Ikona orlího pera, vedle signatury, umožňuje spatřit celé znění OP (zatím funguje u dvou třetin orlích per).

Hlavní stránka též slouží ke komunikaci – ukazuje seznam vzkazů... A přítel (o nich ale povím něco později).

Nastavení

Nově lze mít uloženo v kontaktech prakticky vše. Adresu, tele-

fon, skype, ICQ, všechno má svou precizní kolonku. Také je možné změnit si vzhled celého registru, takový, který nejlépe vyhovuje vašemu vyladění – zatím jsou k dispozici čtyři různé možnosti. Stojí za to si je prohlédnout.

Orlí pera

U OP si lze nově přidávat přílohy. Můžete si tak uložit své poznámky, úvahy, fotografie výrobků.

Trochu se zpřehlednil výpis seznamu OP. Je možné uložit si, jaký typ výpisu budete mít vždycky přednastavený. Stačí zadat preferovaná kritéria (podle světél například) a je to.

Kontakty

Kontakty na ostatní nám kdykoliv ukáže odkaz na horní liště. Po zadání vyhledávacích kritérií do přehledné nabídky objevíme výpis všech lidí, kritériím odpovídajících. Co je však důležité – každému nalezenému členu lze poslat vzkaz (to když např. nemá kontakty zveřejněny) a nebo si jej přiřadit mezi přátele (pokud to bude povolené).

Statistiky

Statistiky vám umožní nejen zhlédnout grafy, ale i získat přehled splněných OP ve vašem

kmeni. Nebo třeba i započítat již neaktivní členy LLM.

Správa kmene

Správa kmene doznala dalších vylepšení – možnost označovat členy štítky, psát hromadné e-maily, hromadná změna, export dat...

A taky lze nyní přes Registr OP měnit informace o kmeni – včetně jeho zaměření a informací, které se v kontaktech na kmeny na stránkách pro veřejnost na www.woodcraft.cz objeví.

Facebook pro woodcraftersku

Registr má v sobě v rámci novinek novou možnost: přidávat přátele. Stejně jako na facebooku či jiném sociálním webu. Možná si řeknete, k čemu mi to je? Nehledě na to, že můžete

rovnou vidět seznam OP nebo naposledy udělené OP vašeho přítele, máte také možnost posílat svým přátelům vzkazy, aniž byste museli hledat jejich kontakt. A možná to nejdůležitější – členové ML se nemusí bát, že používání Registru je, na rozdíl od Facebooku, u kterého je dobré se některých činností vyvarovat, nebezpečné. Naopak. Náš woodcrafterský facebook je bezpečný už např. tím, že v něm rozhodně není anonymita...

Závěrem

Změn je opravdu hodně a není nic lepšího, než si je celé osahat a vyzkoušet. A pokud máte nějaký ten nápad na zlepšovák, určitě mi neváhejte napsat. Kontakt na mne najdete rozhodně v registru...

Pavel Spálený – Yučikala

 přihlášen: Pavel Spálený - Yučikala Wičaša

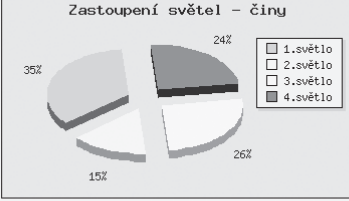
Úvod Nastavení OP Tituly Mistrovství Kontakty Statistiky Správa kmene UROP Odhlášení

Osobní Nej-kmeny Nej-OP Nej-tituly Nej-světla Od sachema Celkem v Registru Nikdo nemá

Nej světla

Činy

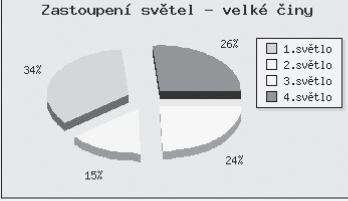
Zastoupení světél - činy

1. světlo	2. světlo	3. světlo	4. světlo	Celkem
3145	1391	2362	2175	9073

Velké Činy

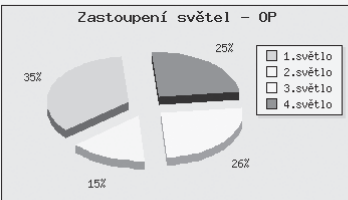
Zastoupení světél - velké činy

1. světlo	2. světlo	3. světlo	4. světlo	Celkem
1151	494	818	883	3346

OP

Zastoupení světél - OP

1. světlo	2. světlo	3. světlo	4. světlo	Celkem
4296	1885	3180	3058	12419

Filtr

☐ Včetně neaktivních členů LLM

V kmenech:

- Arapaho
- Bobrů
- Čan Haka
- Čovečové
- Drum bun
- Huascarán
- Jestřábi
- Jezerní lidé
- Jilm
- Kruh
- Mawadani
- Mniwača Wičašayatapi
- Ohiyesa
- Okwaho
- Omaha
- Osmaka Opo
- Otyókwa
- Sacagawea
- Severní hvězda

Bambiriáda Praha

Již samotný fakt, že pojedeme na pražskou Bambiriádu, že budeme spát čtyři dny uprostřed Prahy na Střeleckém ostrově s výhledem na Pražský hrad a chrám sv. Víta, na Karlův most a Národní divadlo, byl velikým lákadlem. Bylo to poprvé, co jsme jako kmen navštívili Bambiriádu v Praze a měli možnost v pátek prezentovat Ligu lesní moudrosti.

Ale vezměme to hezky pěkně od začátku, neboť to pravé veselí začalo již ve středu při jízdě vlakem. Naší vlakové výpravy směr Praha se zúčastnili – Káťa jako velitelka jízdy z Červeného Kostelce, Forest, Oslík, Píšťalka a jako další cestující pak za velikého mávání přistoupili Činkší, Žížala, Gnaška a já. Ostatní již byli na Střeleckém ostrově a zapojili se mezitím do příprav Bambiriády. No nedovedete si představit, kolik úsměvných chvil může zažít osm lidí při jízdě vlakem, a k tomu ještě, když jedeme my. Dorazili jsem celí

a v pořádku a tím pro nás končil středeční den, neboť po takové cestě se šlo hezky pěkně do hajan. Ale řeknu vám, že noc na Střeleckém ostrově je také něco výjimečného – celou noc se stále něco děje – šplouchá voda, zpívají ptáci, cinká tramvaj, troubí auta... ani chvilka klidu.

Ale už tu máme čtvrtek, který sloužil k seznámení s Bambiriádou a k prohlídce okolí. Jak už jsem říkala, pátek byl v naší režii a myslím, že neměl chybu. Oslík, Káťa a Jehlička krásně voněly u vonných váčků, které si návštěvníci mohli sami vyrobit. Píšťalka, Žížalka a Gnaška se vyřádily na dětských obličejích, neb měly na starosti malování. Dáda, Forest a Činkší pomáhali při rozdělávání ohně křesáním. Náčelník obstarával celkovou prezentaci Ligy a já s Víkem jsme zastoupili lukostřelbu. Všichni jsme do toho dali všechno (tak, jak to umíme), úsměv jsme vraceli úsměvem, lidé chodili, zkoušeli, střídali, povídali si, ptali se a nebylo minuty, abychom se ocitli

na chvilinku sami. Bylo to velmi příjemné a pátek nám tak hezky rychle utíkal.

Během pátku se naše osazenstvo rozrostlo o další Osmáky, kteří přicestovali ze vzdáleného kraje, aby si s námi mohli vychutnat Prahu. Taky, že jsme si ji ještě v pátek vychutnali, a to bylo něco. Zastávka na Újezdě u pomníku od Olbrama Zoubka, lanovkou na Petřín, zrcadlové bludiště, petřínská rozhledna, hezky pěšky k Pražskému hradu (Vlkova průvodcovská přednáška a objevení Emila Holuba – tedy Foresta s cestovatelským kloboukem, foťákem a červenou bundou brázdícího Prahu) a od hradu uličkami ke Karlovu mostu, na Kampu, k Sovovým mlýnům (kam přesídlili tučňáci a lezoucí miminka – a na nich Osmáci), na Střelecký ostrov a alou spát.

Sobotou pokračovala naše jízda po krásách Prahy – nyní směr Národní divadlo, oběd aneb jak se posilnit na cestu, Muzeum voskových figurín, Václavské náměstí, zmrzlina, Forest na jezdících schodech jak v New Yorku, výprava za růžovými balónky a rychlými kroky mezi kapkami deště směr Bambiriáda. Je to až neuvěřitelné, kolik jsme toho stihli za pouhé čtyři dny. Sobotu jsme zakončili příjemným posezením u grilování, povídáním a pomyšlením, že se asi málokomu poštěstí sedět na břehu Vltavy s Pražským hradem za zády, opékat buřty a při tom koukat na Národní divadlo a celý zbytek večerní Prahy. Takže vlastně tak nějak být jednou nohou kde si v lese či na louce a tou druhou v centru hlavního města...

Lenka Tojnarová – Rybka
Tate Osmaka

Jezerní prázdniny v horách

Každým rokem se část kmene Jezerních lidí vydává na putovní výlet – většinou do hor, ale letos tomu bylo trochu jinak. Horský vůdce Wakai vymyslel atrakci horskou, nicméně její charakter se od předchozích let lišil. Okusili jsme náročnost ferrat v okolí masivu Dachstein. Ubytování ve vesničce Obertraun na břehu Hallstattského jezera pro nás zařídila Olča z Drum Bunu – díky jí za to. Při poznávání krás alpské přírody nás doprovázeli Willy

se Zdeňkou, Slávek a Sokol. Sokolovi patří velký dík, že se uvolil prohrát každý večer v místní ruletě a následně umýt nádoby. Pokud by někoho z vás podobný pobyt zajímal, vězte, že ferraty nejsou vše co se dá v Obertraunu podniknout. Pokud přeje počasí, lze absolvovat tandemový let padákem z vrcholu Krippenstein. Ani vodáci, cyklisti a potápěči zde nepřijdou zkrátka. Solné doly v Hallstattu a město samotné také stojí za vidění.

*Petr Novák – Soptiik
Jezerní lidé*

Foto: Kamila Lumová

Léto u Bobrů

Ze začátku tábora se jako vždy pracovalo. Bylo potřeba udělat lining, nanést do týpí postele, vykopat ohniště, opracovat kůl atd. Práce trvala asi tři dny a potom bylo zahájení tábora. Tam dostali náčelníci rodů stuhu a přenesli do ohniště v týpí žhavý uhlík, kterým rozdělali první oheň. Od té doby jsme každý večer topili.

Se zahájením se rozběhl tradiční chod tábora, každý den měl jeden rod službu v kuchyni a jeden rod chodil na dříví do kuchyně. Ostatní rody chodily taky

na dříví, ale sobě, a nebo jezdily na koních, střídaly z luku nebo hrály lakros.

Asi pro všechny nepříjemná část dne bylo bodování úklidu, což znamenalo, že někdo ze starších obcházeli týpí a kontroloval pořádek jednotlivcům i v celém týpí. Jinak byly denně i nějaké hry, třeba na brambory nebo les. Taky jsme se skoro každý den chodili koupat do rybníka a tam taky hráli pár her.

Nesmím zapomenout na celotáborovou hru se Sherlockem Holmesem. Ta hra byla spíše na poslouchání a klidná, ale měla i pěkně namáhavou část a to

cestu vypuštěným Chlumským rybníkem, to bylo teda něco!

Tenhle rok jsem jela na tábor s kmenem poprvé a moc se mi tam líbilo! Kdyby to šlo, jela bych příští rok zase.

Pampeliška

Táborové prázdniny kmene Jestřábi

Letos jsme byli na táboře vedle řeky Střela. Na celých 19 dní jsme se objevili ve Starověké Číně. Zlý Opičák unesl Neffritového císaře, kterého jsme museli najít, zachránit a vrátit. Kromě této celotáborové hry proběhly i ostatní táborové činnosti jako sněm, inici, různé hry apod. Někteří z nás navštívili Čotokvu, nebo se vydali na zříceninu Helfstýn. Každopádně se všichni opět sejdeme první pátek na první schůzce a po té hned na první výpravě bez nováčků.

*Ilona Kaletová – Owotanla
Jestřábi*

Foto: Jan Křehán – Kamzík

Letní tábor kmene Vlků z Velkých Pavlovic

Na konci třetího prázdninového týdne odjelo několik obyvatel Velkých Pavlovic i se svými přáteli do malebného údolí Višňového potoka u Boskovic na tradiční letní táboření. Kmen Vlků z Velkých Pavlovic pořádal letos již XX. letní expedici Vlků. Ano, už dvacet let jezdí rody našeho kmene na společné táboření s cílem nejen užít si prázdnin a táboření, ale i poznat něco nového, naučit se nové dovednosti v Lesní škole a utkat se v netradičních sportech.

Slunce nakouklo přes vrcholky stromů do malého údolí sevřeného kopci porostlými hřívou mohutných stromů. Paprsky se dotkly rosy na plátnech šesti týpí. Od potoka, na jehož břehu stojí malá polní kuchyně, se začínají ozývat rytmické úder

bubínku. Ohnivec kmene obchází tábor a bubnováním budí spáče. Za chvíli se celý tábor sejde uprostřed louky, aby společnou písní přivítal nový den.

„Sagaža vej-o-sej pemosej kvazikom e-na-bid a-kím e-na-bid a-kím.“

Po ranní písní následuje více či méně oblíbená rozcvička, občas okořeněná kotoulem v mokré trávě – dokonalé probuzení. Koho neprobere naplno ani rozcvička, otevře jistě oči po koupeli v potoce. A za několik okamžiků zazní nad táborem další píseň – ta svolává táborníky k snídani. Další den na táboře Vlků začal.

Dopoledne bývá vyhrazeno tradiční Lesní škole, letos zasvěcené poznávání stromů listnatých i jehličnatých, uzlování, práci s buzolou, vaření i přípravě a následnému zahřátí ohniště. Děti, které na začátku tábora nedokázaly správně škrtnout sirkou, zvládly za

šestnáct dní projít „stezkou ohně“ až k rozdělení ohně pomocí pazourku a křesadla. Dopoledne je určeno sportům. Fotbal, šini, talířovka, ručníkbal a mýval patří k těm nejčastějším. Ovšem není den, kdy v programu není alespoň jedna lesní hra či „bojovka“. Samostatný program mají děti školou povinné, jinou náplň dne mají naši „náctiletí bojovníci“ a jinou činností se zabývají „dospěláci a ctihodní kmetové“. Den končí večerním hraním a zpěvem u ohně v některém z týpí, večerní procházkou, nebo noční hrou. Když později tábor uléhá ke spánku, sejdou se bojovníci ještě jednou uprostřed ležení, to aby společně ukončili den večerní písní.

„E-lui-la Ma-ya Zu-la, Kua weyla ya-na vie-vi.....“

Letošního táboření se průběžně zúčastnilo 54 Vlků a jejich hostů. Ne každý mohl tábořit v malebném zákoutí lesa celých šestnáct dnů. Nejvíce se tábořiště zaplnilo v sobotu 25. července, kdy ve večerních hodinách zasedl celý kmen ke svému Sněmu. Součástí táboření byl výlet za památkami (a zmrzlinou) do Boskovic nebo celodenní návštěva Aquaparku v Blansku. Část doby byla zaplněna úsilím při plnění činů ze Svitku březové kůry nebo stavbou a následným úspěšným použitím indiánské sauny „iníti“.

Účastníci se shodli na jedné skutečnosti – „táboření mělo trvat nejméně o týden déle“. Tak zase za rok na shledanou v oblíbeném údolí.

*Jara Vlk Suský – Starý vlk
kmen Vlků*

Foto: kmen Vlků

Prázdniny Okwaha

Až se podzim Okwažanů zeptá, co dělali o prázdninách, bude to na dlouhé vyprávění. Devět z nás se zúčastnilo části ligového tábora na Kosím potoce, kde se zapojili do aktivit na tzv. Horní louce. Rada starších tohoto tábora se rozhodla (konečně) prozkoumat široké okolí tábora – došlo na Michalovy hory a jejich okolí, zříceninu jednoho z nejstarších kamenných hradů u nás – Přimdy, a vydali jsme se za opravdovým pokladem. Na zámek v Bečově, kde je uložen relikviář sv. Maura – po korunovačních klenotech asi nejceněnější středověký poklad u nás. V táboře se vedle obvyklých radovánek letos kovala např. lukostřelecká soutěž a ochutnávka guláše z opravdového bizona.

Na konci července jsme pak rozbili vlastní tábor v jesenických Mlýnkách. Osm rodin – celkem 30 duší. Táborovým programem se jako červená nit táhl příběh o chudém valašském ogarovi, který se vydal na západ do Ameriky za štěstím a obživou. V jeho stopách pak putovali i naši bobříci: museli si odpracovat cestu na lodi, naučit se uzlovat a používat buzolu, nechat se najmout jako kurýři – lesní běžci, vybrat si stromy pro sběr javorového sirupu, projít územím Irokézů a splnit zde úkol každého náčelníka jednoho z pěti národů. Nevynechali jsme ani požitky typu pečení pstruhů (na roštu) a borůvkového koláče v odrazové peci, iníti a koupání v ledových vodách Mühlbachu. Poslední večer pak na louce zahřel oheň již 38. sněmu našeho

kmene. Vyhodnotili jsme a hodnotnými dárky odměnili snažení bobříků v celotáborovce, udělili 21 orlích per a titul Poutníka Jendovi. Na sněmu bylo také oznámeno přijetí nové členky do kmene – Pomněnky – máme tak ve svých řadách další kompletní rodinu.

Když jsme pak přemýšleli o jménu tábora, připomněl kterýsi šťoura velký hec některých bojovníků, kteří o velikosti (případně vůbec o existenci) své porce jídla rozhodovali svým lukostřeleckým uměním. Osobně (jako jeden ze střelců) si myslím, že jsme to celkem zvládli, ale název přesto zůstal: „Tábor hladových šípů“.

Táborem ale u nás prázdniny nekončí – odedávna se v srpnu vydáváme na putování po Karpatech.

Tentokrát jsme vyrazili do Bukoviny – hornatého kraje v severovýchodním Rumunsku, kde najdeme malované opevněné kláštery (památky UNESCO), hluboké jedlobukové lesy i vysoké bezlesé hřebeny s andezitovými skalami. K tomu všudypřítomné pastviny s cinkáním ovcí a krav, dřevěné chaloupky, kilometry starých zákopů na hřebenech, ale také nepochopitelné množství odpadků na těch nejnemožnějších místech. Duchové hor prověřili naši zdatnost mnoha způsoby – novou, ale přesto málo použitelnou mapou, četnými dešti, porosty mokřáků a přiměřeně vysokých jalovců, polomy. Nejsilnější zážitek je ale hodný starých cestopisů... Patnáct set metrů vysoký horský hřeben, mraky slibující déšť, vítr a noc na krku. Na vytipovaném místě jsme vhodné tábořiště ani

vodu nenašli – zato tu stála stará koliba a nedaleko se za stromy vynořil nevelký bělostný klášter. Z tmavé postavy ve vlajícím rouchu se vyklubal řeholník, který nám po dotazu na možnost přenocovat v kolibě nabídl nocleh v klášteře. Po chvíli zaváhání jsme přijali – a nelitovali. Jen za námi zapadly dveře, venku se spustila slota – ale uvnitř bylo teplo, vše nové, a na rozdíl od nás i čisté a voňavé :–)

Klidnou noc v pokojících s ikonami rušilo jen burácení větru venku. Za ranního šera pak klepání na prkno svolávalo všech sedm mnichů k tříhodinové bohoslužbě. Dostali jsme prostou snídani, prohlédli jsme si zblízka „biseriku“ – pravoslavný kostel – a věřím že ta kartička, miniatura ikony, co jsme dostali na cestu, byla požehnáním pro další putování...

*Jiří Lehký – Hočhóka
Okwaha*

Telegraficky od Ťapáče

Ťapáč letos rozbil svůj tábor na východě Čech v údolí potočka u vesničky Zderaz nedaleko Chrudimi. V kraji pískovcových skal se to hemžilo zbojníky a došlo i na střelecký turnaj o stříbrný šíp krále Richarda. Vždyť taky celotáborovkou neprovázal nikdo jiný než Robin Hood. Táborem se linul jen smích, zpěv a tóny kytar. Náladu zkazil až déšť, co nám pomáhal s balením.

Jan Merhaut – Mokrouš
Ťapáč

Foto: Tomáš Koutbek - Okeja

Letní táboření na Kosím potoce

Jako každý rok se i letos sešli woodcrafteri malí i velcí, tlustí i tencí, na loukách u Kosího potoka, aby společně tábořili a v zábavě i odpočinku užili první dva týdny prázdnin. Týpí stálo na horní i dolní louce snad víc než kdy dřív a spolu s Tussilagem, které přijelo tábořit na další, třetí týden prázdnin přijelo na ta místa společně hledat sílu, krásu, pravdu i lásku přes 150 woodcrafterů.

Iva Hönigová – Awačín

Tábor, na kterém se mluvilo česky, rumunsky, srbsky a lakotsky

U Petra. Malebné údolí, na jehož úbočí ze skály vyvěrá průzračný potok plný raků a jiné zvěřiny. Na potoce stojí několik mlýnků, k nimž již po generace přijíždí místní lidé mlít obilí. Nedaleká vesnice Gerník, kde v současné době žije okolo dvou set duší. Oblast českého Banátu, oblast na jihu Rumunska, kde se v předminulém století usadili a vesnice založili lidé, kteří přišli od nás, z české kotliny. Svou kulturu, tradice i jazyk si úzkostlivě střežili a proto dodnes zní po několika tamějších vesnicích čeština. V některých více, v některých méně.

Kdybyste zamířili z Gerníku směrem k Petrovi v polovině srpna (11.–21. 8. 2009), mohli byste spatřit na louce u mlýnků dvacet podsad, dvě týpí a jedno velké šapitó. Náš tábor.

Na tento tábor, pořádaný Asociací turistických oddílů mládeže a Ligou lesní moudrosti, jsem měla možnost se podívat už v loňském roce jako návštěva

podílející se na programu indiánského dne. Po třech dnech strávených s místními dětmi jsem zatoužila vrátit se na tato místa, k těmto lidem, zpět. A to se podařilo. Na začátku letošního srpna jsem k mlýnkům u Vodenic přijela spolu se svými přáteli jako vedoucí 2. turnusu.

Převzali jsme pěkně zařízený tábor po prvním turnusu, což nám značně usnadnilo počátek tábora, a začali se těšit na děti. O skutečnosti, že zřejmě nepřijedou všechny, jsme již byli zpraveni a tak jsme měli radost, že nakonec jich přijelo alespoň šestnáct. Děti ze Svaté Heleny, Gerníku, Eibenthalu, Moldavy Nuovy, dokonce i ze srbské vesnice Krušice.

Hned po příjezdu přivítal děti bankéř, šerif, bugatar (kuchař) a pět indiánů. Následující den jsme měli možnost vidět údolí z ptačí perspektivy a projet se na traverzu díky Tetkovi a ostatním až z daleké Ostravy. Večer jsme se pak všichni vydali za starým indiánským dědečkem, mluvícím lakotsky, který nám mimo jiné prozradil místo, na kterém se ukrývá mapa. A tak začala celotáborová hra a hon za zlatem. Mladí

Foto: Lada Toth

zlatokopové si také ušili woodcrafterské šerpy a začali pomalu ale jistě plnit úkoly, za které získávali pocty – symboly orlích per. Dny pro nás byly občas příliš krátké a tak se večerní píseň zpívala a děti se rozcházely do svých stanů vcelku pozdě. Následující rána, zatímco jsme se my, vedoucí, rozespale probouzeli, děti už venku živě povídaly. Vstávaly opravdu brzy.

Občas se na nás přišli podívat turisté, kteří procházeli kolem, jindy psi, kteří si oblíbili naši odpadovou jámu. Zavítali k nám čas od času krávy, koně a ovce, kteří se zde byli zvyklí pást, a teď jen nevěřícně zírali na bílé stavby. Místní pasáček byl dokonce tak unešen z naší hry na evoluci, že si musel děti, které běhaly po čtyřech a vydávaly zvířecí zvuky, vyfotit svým mobilem. Přicházeli i lidé z vesnice, kteří šli jakoby kolem.

Po dvou sněmech přibyla na šerpách orlí pera, byly uděleny tituly Hledač cesty a dokonce dvakrát i vyšší titul, Poutník. Děti si vydělaly peníze, zakoupily území na potoce a začaly rýžovat zlato. To pak opět směnily za peníze. Na závěr jsme se vydali znovu na návštěvu za dědečkem. Byla noc, svítil měsíc. Dědeček byl posmutnělý nad honbou za penězi, závistí, soutěživostí a vyzval všechny, kteří jsou ochotni se svého bohatství vzdát, aby vstoupili do jeskyně a zanechali tam své dolary. Vstoupili všichni. Na památku si pak každý s sebou odnášel jedno ozdobené pero.

Co dodat? Když byla příprava tábora ještě v plenkách, obávali jsme se trochu, jestli se nám podaří najít lidi, kterým by se chtělo vyrazit pořádat tábor 1200 kilometrů od domova. Ale hledat jsme je nemuseli, našli se sami.

A stejně přirozeně a hladce, jako jsme se dali dohromady, probíhal i celý tábor v Rumunsku.

Díky Filipe, Pavle, Láďo, Petro a Milane z kmene Osmaka Opo, Karolino z kmene Walden, Michale. Díky Jozo z Gerniku. Díky Emile, Dančo, Moniko, Ilonko a Esterko z Heleny. Díky Gabo, Ovidio, Ionelo, Týnko a Josefínko z Eibenthalu. Díky Stevo, Tomo a Katko z Krušice. Díky Adino a Dášo z Moldavy. Díky za nezapomenutelných deset dní!!!

P.S. Ráda bych moc poděkovala Tokaheyovi a Tomáši Novotnému, duchovním otcům celé akce, za podporu a pomoc, které si moc vážíme!!! A také moc děkuji Filipovi z Osmaka Opo, našemu náčelníkovi banátského tábora, za to, že táboření v Banátu bylo takové, jaké bylo.

*Tereza Majerová
vedoucí 2. turnusu*

Barinka - valašská dřevěnka.

Čotokva Malé lóže

Jako každé dva roky i letos proběhla v posledním týdnu prázdnin Čotokva Malé lóže (lesní škola pro náčelníky rodů). Celá tato akce se letos odehrávala na česko-slovenských hranicích v Javorníkách a na Valašsku.

Čotokva byla tradičně rozdělena na dvě části – putování a táboření. Ve vlaku cestou na Slovensko byl každý z nás zařazen do jednoho ze tří týmů, který se stal jeho rodinou na zbylých deset dní. První etapa byla započata vysazením našeho rodu s krycím názvem Smádné Fakle ve vesnici Lysá pod Makytou. Naš cíl byl jasný – Malý Javorník. Na pořádnou konverzaci se souputníky přišel čas až na Makytě, neboť teprve tam jsme popadli dech po dlouhém krpálu. Naše další cesta po hřebeni Javorníků byla ve znamení seznamování,

poznávání krásné přírody CHKO Kysuce a Beskydy a plnění lektory zadaných úkolů jakkoliv bizarních, jako například ujdí 1 km bosky v přírodě nebo zahraj si se třemi „domorodci“ nějakou hru. Konec druhého dne byl zároveň koncem samostatného putování, protože jsme se spojili s ostatními rody a lektory na Malém Javorníku. Ten večer jsme uléhali s představou, že příště už budeme usínat pod střechem. Poslední den putování jsme poznávali krásy místní přírody a historie, které nám předával nejpovolanější z nejpovolanějších – Hočhóka z kmene Okwaho, ochránář ze správy CHKO Beskydy. Kolem páté hodiny jsme dorazili k našemu cíli – srubu Bářinka. Tam se všichni ubytovali, někdo na tvrdém, někdo na měkčím a někdo v kuchyni na podlaze, protože měl menší zažívací potíže. To jsem ještě netušil, že

se tam octnu taky – k večeři byla kyselica, kterou Čiko narval do každého, ať se mu to líbilo nebo ne. Následovaly dny plné přednášek, her a schůzek nanečisto. Body za naše aktivity se kupily a blížila se sobota, tedy vyhlášení výsledků. Většina se obávala, že neabsolvuje, ale nakonec prošli všichni, pět lidí s vyznamenáním. Maximálního počtu bodů dosáhla jako jediná Floppy, která se tím pádem stala vítězkou celé Čotokvy.

Rozhodně tato akce není o soutěžení s ostatními, ale pouze se sebou, s cílem se překonat a objevit v sobě to nejlepší, co pak budeme moci předávat mladším bojovníkům. To vše je možné díky perfektním lektorům – Čiksikovi, Wakišakovi, Čikovi, Máje, Mokroušovi, Hočhókovi a Čeyanale, kterým bych chtěl touto formou dát veliké vašte!!!

Na závěr bych chtěl říci, že pokud máte chuť na veliké dobrodružství a naučit se něco nového, neváhejte a vydejte se na další pokračování těchto nezapomenutelných desíti dnů. Zbývá už jen 22 měsíců do odevzdání přihlášek.

Vojtěch Kraupner – Dráp
Strážci údolí

Na hřebeni Javorníků.

Velké prázdniny za velkou louží

V předchozím vydání Woodcraftu jste se mohli dočíst o cestě, kterou jsem společně s Lacht'ou podnikl do Jižní Ameriky, konkrétně do Buenos Aires, hlavního města Argentiny.

V Buenos Aires jsme ovšem dlouho nezůstali a vydali se autobusem do 1 000 km vzdáleného hlavního města Santiago de Chile. Autobus byl obrovský a sedačky pro cestující pohodlnější než sedačky v letadle. Protože jsme vyráželi navečer, akorát jsme s ranním rozbřeskem stihli přejezd And na Chilsko-Argentinskou hranici. Cesta Andami je úchvatný zážitek. Za

každou horou na vás čeká další, ještě větší a vždycky jiná. Viděli jsme kopce od úplně rudých po zelené porostlé trávou. Občas je podle cesty malá horská vesnička, místní obyvatele jsem ale nespatriil. Velké překvapení na nás čekalo na hranicích. Myslel jsem, že vše proběhne hladce, ale to jsem se mýlil. Chilané jsou nesmírně opatrní na to, co se do Chile dováží, přes hranice

se nesmí dostat žádný polotovar, ovoce, zelenina, jednoduše žádná potravina. Chilané se bojí nemoci skotu a také ovocné mušky, kterou mají v okolních státech, proto jsou velice pečliví při kontrole na hranicích. Celý autobus si musel vystoupit, všechna bagáže musela do rentgenu a lidé na osobní kontrolu. Do autobusu nastoupil psodv a kompletně ho nechal vycvičeným vlčákem

pročmukat. Dovolil jsem si kontrolu vyfotit, za což jsem byl pokárán celní správou. Rentgenem prošla také papírová krabice a majitel, mladík z našeho autobusu, byl vyzván, aby vystoupil z řady a krabici otevřel. Všichni v řadě čekali, co z ní vytáhne. Opatrně vyndal obsah – draka a fantazy bojovníky. Hned mě napadlo, že tam má drogy. Ale naštěstí neměl. Pak rozbalil druhou papírovou krabici a z ní k našemu velkému překvapení vytáhl své osobní věci, jako knihy a oblečení. Vše bylo tedy v pořádku a mohli jsme pokračovat dál. Tentokrát jsme se spouštěli po Andských kopcích 180° zatáčkami dolů do údolí. Proti nám jezdila spousta nákladáků, je to totiž od Santiaga nejbližší možnost, kde přejet Andy.

Když vjíždíme do předměstí Santiaga, neubráním se dojmu, že je to zde mnohem utěšenější než v Buenos Aires. Předměstí je sice chudinská čtvrť, ovšem domečky jsou postaveny v pravidelných ulicích a tak nějak k sobě pasují, žádný nevybočuje svou velikostí nebo použitím

materiálu. Střechy jsou většinou plechové. Na autobusovém nádraží na nás čekal kamarád Matias, u kterého jsme byli ubytováni. Po cestě je vidět ohromný rozdíl, proti Buenos Aires. Je zde sice také spousta aut všech možných značek, ale nejezdí se zde tak agresivně a na silnici je vidět řád podobný tomu, na který jsme zvyklí z Evropy. Také ulice jsou o poznání čistší než v „Bajresu“.

Santiago de Chile leží na úpatí And, a proto je zde největším problémem smogová situace. V odpoledních hodinách je smog na ulicích vidět pouhým okem. Platí zde také omezení pro vjezdy aut do města. Tato omezení jsou praktikována na automobily starší výroby a vždy je podle čísel na SPZ vyhlášeno, jaká auta ten den nesmí jezdit. Například v pondělí nesmí jezdit auta s SPZ, kde se vyskytuje číslo 1. Santiago samotné připomíná evropská velkoměsta. Na bulvárech vás nikdo neobtěžuje a nepřesvědčuje k návštěvě obchodů. Po celém městě se pohybuje velice málo

„batůžkářů,“ spíše jsou k vidění obyvatelé města. My jsme si pro prohlídku města vybrali zrovna den, kdy se místní studenti státních univerzit rozhodli demonstrovat proti školnímu systému, který je prý znevýhodňuje. Na ulicích je spousta policejních těžkooděnců a také těžkooděnkyně, které působí opravdu bizarně. Po hlavní třídě a před prezidentským palácem se shromažďují šiky koňské kavalérie a automobilů s vodními děly. Máme v úmyslu dojít do největší univerzity v Santiagu a prohlédnout si její honosný secesní interiér, ale asi v polovině cesty nás začínají štípat oči a špatně se nám dýchá. Nejdříve si myslíme, že to je smog, ale po chvilce pochopíme, že vdechujeme slzný plyn, kterým policie začala rozhánět demonstrující studenty. Proti nám běží chlapík a nabízí všem okolo citróny, které neutralizují účinek slzného plynu. Návštěvu univerzity vzdáváme a vyrážíme do městské knihovny, která by podle průvodce měla být také zdobená. Průvodce nelhal a v knihovně odpočíváme na krásných dřevěných lavicích s pohledem na dřevem vykládaný interiér. Náš výlet po hlavním městě zakončujeme návštěvou parku, velice klidné místo. Park má svou vyhlídkovou skálu s hradištěm s historickými děly. Zde jsme spatřili nádherné kolibříky, kteří oblovali květy keřů.

Na západě Chile jsme navštívili přístavní městečko Valparaíso. Povožili jsme se tam historickými lanovkami – zubačkami a také jsme zde našli několik krásně barevných starých domů z 19. století. Toto městečko je proslulé drobnou kriminalitou,

a právě když si prohlížíme jeden ze starých domků, zastavuje nás mladá holčička a varuje před skupinkou zlodějíčků, kteří si nás vyhlídli z místní vyhlídky. Raději si tedy své věci přidržujeme, a to zloděje odrazuje a soustředí se na jiné turisty.

Na další výlet jsme se vydali do nejjihujižnějšího okresu Chile, konkrétně do města Pucon, vzdáleného od Santiaga de Chile 600 km. Fascinovalo mě, že na naprosto rovné dálnici bez horizontu dlouhé 200 km jede každý spořádaně 110 km/h. Městečko Pucon bylo menší roubenkami poseté horské město, kam Chilané velice rádi vyráží na zimní prázdniny. Po celém městě byly vyznačeny únikové zóny pro případ, že by se aktivovala sopka Volcán Villarica, která se nachází za městem. Naposledy byla aktivní ve 20. letech minulého století. My jsme se vydali na prohlídku 3 saltos de Huepil, tedy tří vodopádů nad sebou na jediném potoce. Ale protože nám nepřálo počasí a pršelo, byly naším dalším cílem přírodní termální lázně Termas Los Pozones. To byl opravdu úžasný zážitek, voda ohřátá z vulkánu na 35 – 40°C protékala z jednoho přírodního bazénku do druhého. K tomu Vám přší na hlavu a teplota vzduchu je 9°C a na obzoru je v kopci vidět les, na kterém je přesně patrný teplotní přechod, takže má les krásnou bílou čepici. Tento zážitek jsme si zopakovali také následující den, ovšem v jiných lázních tzv. geometrických Termas geométricas, protože zde byla voda z vulkánu, která protékala soutěskou mezi skalami, usměrněna chilským architektem do geometrických

bazénků v japonském stylu. Cestou zpátky do Santiaga jsme se zastavili na vinicích Veramonte, kde jsme degustovali místní vína a také jsme si ty nejlepší koupili a přivezli do Čech.

Poslední světová strana, kam jsme se doposud v Chile nedostali, byl sever. Okolí obratníku kozoroha je proslulé nízkými srážkami a konkrétně v Chile se nachází nejsušší poušť na světě Atacama. a na tuto poušť jsme se vydali. Konkrétně do ekologické chatičky na pobřeží Tichého oceánu. Do chatky jsme přijeli v noci, úchvatný je na tomto místě výhled na hvězdnou oblohu. V poušti Atacama je také nejvíce observatoří na světě. Šok přišel, když jsme vešli do chatičky. Po otevření dveří na nás vypadl škorpión. Byl sice mrtvý, ale zanechal ve mně docela negativní předsudky o osminových obyvatelích pouště. Byl jsem rád, že jsem si vzal spacák, ze kterého mi nekoukal ani nos. Chilané spali v klidu ve svých peřinách. Po probuzení na mě čekal jeden z nejsilnějších zážitků celé cesty. Když jsem vyšel na terasu, otevřela se přede mnou překrásná scenérie pobřeží a šumícího Tichého oceánu s racky, kteří chytali na skalnatém pobřeží potravu.

Na Atakamě jsme navštívili přístavní vesnici, která byla

ve 20. letech minulého století nejbohatší v celém Chile, protože se zde těžil ledek. Po přechodu na průmyslovou výrobu vesnice zpusťla až do podoby, kdy je uprostřed vesnice kostel, jako muzeum slouží starý autobus na cihlách a lidé zde žijí v karavanech. Po této návštěvě jsme se jeepem vydali do pouště na pozorování stád lam guanako. Když jsme dorazili na místo starého koryta, našli jsme pouze stopy a suchý trus, který signalizoval přítomnost stáda lam tak před čtyřmi dny. Vysvětlení, proč jsme stádo nespátřili, přišlo následující noci. Ještě než se setmělo, musel jsem vyzkoušet koupel v Tichém oceánu. Voda byla jako žiletky, nezapomenutelný zážitek. Večer jsem se opět zavrtal do spacáku, aby mě nekousl žádný pavouk ani štír, ale po několika hodinách lehkého spánku mě vzbudilo lehké bubnování na ekologickou chatičku, ve které jsme přebývali. Probral jsem se a vyšel se podívat před chatku, co se děje. Nevěřil jsem svým očím. Pršelo, což na nejsušší poušti na světě opravdu znamená výjimečný zážitek. Naposledy zde pršelo před 70 lety. Po ranním probuzení jsme zjistili, že část hliněné chatky opadala, ale mnohem zajímavější byl

pohled na všechny rostliny, ty po bližším pohledu doslova nabobtnaly a vytvořily si blánu, ve které si schovaly viditelné kapičky vody.

Z pobřeží jsme se přesunuli 700 km na severovýchod do města San Pedro de Atacama a při tom jsme překročili obratník Kozoroha. Toto město, ač v poušti, je plné života. Shromažďují se zde umělci a studenti z celé země, je zde plno cestovních kancelářů, které Vás zavezou na okolní skvosty jako například Měsíční údolí, Údolí šípů, vyhlídky na sopky nebo sopečné gejzíry. Na poslední zmíněné gejzíry se muselo vstávat již ve 4 hodiny ráno, protože brzy ráno soptily nejvíce. Zde jsme dostali výklad,

jak gejzíry vznikají, a protože nám byla zima, uvařili nám v gejzíru vejčička. Nadšení nám kalila zpráva o úmrtí francouzského turistu, který se tolik kochal velkým gejzírem, až se nadýchal sirovodíkových par příliš, ztratil vědomí a do gejzíru spadl a uvařil se. S gejzíry jsme se rozloučili koupáním v geotermálním rybníčku, který byl po dvouhodinové zmrzlé přednášce velice příjemný. Pokud je mezi čtenáři také nadšenec do mezinárodní hry Geocaching (hledání pokladů pomocí GPS), právě zde jsem v kamenité poušti jednu našel. Když jsem pixlu otevřel, čekalo na mě hezké překvapení – dvacetikorunová jízdenka na metro. V okolí San Pedra de Atacama je 25 sopek, z toho čtyř činné, v jedné sopce je také jezero Licancabur.

Z chilského San Pedro de Atacama jsme společně s rodiči Tínky přejeli hranice zpět do Argentiny. Nejdříve do města Salta, při tom jsme se zastavili na Grande Salazar, 2 000 km² velkým vyschlém solném jezeru. Z města Salty jsme se vydali do města Chaco (čti: čako), cestou jsme navštívili Garganta del Diablo – Dáblův chřtán, 90 milionů staré údolí a vedle něj stejně staré údolí Amfiteatro, které bylo menší a využívá se jako divadlo. Když jsme ho navštívili

my, zpíval zde starý indián s bubínkem legendu o svém národě a předcích. Do Chaca jsme dorazili až večer. Toto město bylo jak vystřižené z amerických westernů. Chyběly zde jen chuchvalce trávy na ulicích. Zajímavostí je, že ho založili Češi, tedy Moravané z Velkých Bílovic, kteří sem do pouště přijeli pěstovat bavlnu. Ve velice těžkých podmínkách obstáli a ještě dnes jsou zde krajané a mají zde jednoho učitele češtiny.

Z Chaca jsme přejeli 300 km na východ do města Corrientes. Zde jsme měli možnost podniknout výlet do národního parku Mburucuya, kde jsem na vlastní oči viděl volně žijící opice, kapybary a také krokodýly, kteří byli naštěstí po obědě, takže jsme je tolik nezajímali. Z Corrientes jsme se vydali ještě na poslední cestu na sever k hranicím s Brazílií na nejvodnatější vodopády na světě Iguazú. Vodopády zde padají do ohromné hloubky, ze které se u největšího vodopádu Dáblůva chřtánu voda mění v tříšť a vytváří tak duhu. Velice drží, ale o to více roztomilí byli mývalovítky medvídky Coatí, kteří se dokázali dostat do nestřeženého zapnutého batohu během minuty. Vodopády Iguazú byly naší poslední zastávkou před návratem do Buenos Aires, odkud jsme po dvouměsíčním cestování a objevování krás Argentiny a Chile odletěli zpět do Čech.

Cestování a objevování nových míst bylo úžasné a chtěl bych na závěr vyprávění poděkovat rodině pana Zajace za možnost a podporu procestovat a poznat tato krásná místa.

Václav Svoboda – Coral

Když ztratili jsme rytmus světa, ztratili jsme svět

Jako mávnutím kouzelného proutku objevily se v září dny, kdy rána jsou sice již chladná, ale sluníčko přinese teplý jižní vánek a příjemná pohoda se udrží až do večera.

Adventní stůl, skanzen v Kouřimi.

Kvapem dozrávají poslední plody a člověk má plné ruce práce dary přírody sklídit a připravit se na zimu. Co vůní, chutí a barev vůkol! Jen jedna vůně v poslední době chybí – vůně dýmu bramborové natě. A s ní chuť pečených brambor. Ten největší, donesený v kapse od tepláků domů

rodičům, měl aspoň trochu zmírnit hubování za to, že jsme zase netrefili domů před setměním.

Kam se podělo bramborové „bejlí,“ nevím. Poskrovnu je už i těch bramborových polí. Pokud nějaké objevíte, určitě si nenechte příležitost k pečení brambor v ohni z bramborové natě ujít.

Oblíbenou podzimní zábavou je pouštění draků. Že jste ještě nedrželi v ruce věténko s provázkem spojujícím člověka s drakem? Vyhledejte někoho, kdo vám pomůže draka slepit, a vyběhněte na nejbližší kopec. Až prožijete let a tanec svého draka, napětí a uvolnění, navždy

Maska „Lucky“, skanzen v Kouřimí.

Foto: Tomáš Koubek – Okeya

propadnete kouzlu této prastaré hry.

Svátek sv. Václava uctívala celá země. Konaly se slavnostní mše i lidové veselice, poutě, posvícení. V kopcovitých krajích končila obvykle toho dne pastva na salaších a stáda se vracela do níže položených vsí do chlévů k přezimování. Máte-li rádi divadlo, zdramatizujte legendu o sv. Václavu a předved'te se veřejnosti.

Dne 4. října si připomínáme sv. Františka z Assisi, jednu z nejzajímavějších a ve své době nejznámějších osobností středověkého duchovního života. Snažil se napravovat nešvary v církvi, proklamovanou pokoru chtěl nahradit chudobou. Založil mnišský řád nazvaný Menší bratři. Podnikněte pouť do františkánského kláštera, pobesedujte s bosými mnichy. Možná se necháte inspirovat františkánskou řeholí k usměrnění své životní cesty.

Třetí říjnovou neděli se slaví posvícení. Posvícení byla slavnost související s posvěcením kostela (na rozdíl od pouti, která se konala první neděli po svátku svatého, jemuž byl kostel zasvěcen). A to bylo samozřejmě u každého kostela jinak a jindy. Když už se přísný císař Josef II. nemohl dívat na to, jak poddaní pořád někde něco oslavují, nařídil, že se bude slavit posvícení jen jedno, a to na sv. Havla (16. října). Havelské posvícení zavedl císař Josef II. v roce 1786. (Někde si ale z císařského nařízení hlavu nedělali a slavili posvícení na Václava nebo na Martina.) Na posvícení se pekly koláče, na svátečním stole nesměla chybět husa, na statku zapíchli pašika a nadělali jelit a jitrnic pro široké příbuzenstvo. Pokud se ve vaší obci posvícení už nedrží, zkuste místním nabídnout, že pomůžete uspořádat Posvícenskou zábavu.

Zvláštní moc přisuzovali naši předkové období na přelomu října a listopadu. Keltům začínal nový rok, slavili svátek Samhain, dnes zvaný Halloween. Křesťané slaví 1. listopadu svátek Všech svatých – vychází z církevního vysvěcení Pantheonu v Římě roku 609 (pantheon byl původně antický chrám, v němž se uctíval kult všech římských bohů). Všech svatých je vzpomínkovou slavností zemřelých, kteří již dosáhli věčné blaženosti. Následující den, tzv. Dušičky, je památkou všech zemřelých. Lidé navštěvují hroby svých příbuzných a přátel a zdobí je květy. Nápad ze Skautského světa: vydejte se na Dušičky večer na hřbitov a zapalte svíčku na každém hrobě, na němž žádná nesvítí. Můžete též uspořádat Halloween party.

Svatého Martina bylo tradiční datum, kdy čeleď opouštěla sjednanou službu, dostávala mzdu a hledala si nového hospodáře, případně o rok prodlužovala dohodu se stávajícím. Toho dne se velmi slavilo. Neodmyslitelnou součástí hodů byla opět pečená husa (martinská). Rozšířeno bylo zvláštní svatomartinské pečivo – rohlíky, rohy, podkovy sv. Martina.

Již ze 14. století je dochována česky složená martinská koleda, s níž chodili nejen chudí žáci, nýbrž i kanovníci, a dokonce i městský kat. Naučte se kouzlit s kváskem a vyčarujte si martinské rohlíky. A kdyby se vám nepodařilo vypátrat tu koledu ze 14. století, složte si svou vlastní.

Na den sv. Kateřiny (25. listopadu) platil podle lidové víry zákaz práce se vším, co mělo kola (mlýn, povoz, kolovrat). Konaly se rozpustilé taneční zábavy,

během nichž platilo „ženské právo“ – ženy si vybíraly tanečníky, staraly se o občerstvení, platily hudbu. Po sv. Kateřině začíná advent, období očekávání příchodu Mesiáše na svět. Přestože to byla doba postní, v níž byl tanec, zpěv a zábava zakázány, lidé si čekání různě zpestřovali. Na počátku zimního adventu stojí sv. Ondřej (30. listopadu). Je vedle Štědrého dne považován za nejdůležitější den pro věštění. Čtyřmi hrnký se přiklopila trocha hlíny, kus chleba, hřeben a prsten tak, aby ten, kdo chce znát svůj osud, nevěděl, kde se která věc nachází. Jeden odklopil – pokud pod ním byla hlína, měl do roka zemřít, hřeben znamenal nemoc, chléb majetek a prsten svatbu.

V předvečer svátku sv. Barbory chodívaly po venkovských domech „Barborky“ – ženy a děvčata zahalené do bílých prostěradel či šatů se závojem nebo rouškou přes obličej. Bílá barva symbolizovala panenskou čistotu. V ruce držely košík s ovocem a sladkostmi, jimiž podělily děti, v druhé měly metlu, již

hrozily zlobivým dětem. V řadě zemí střední Evropy řezali lidé toho dne třeshňové větvičky („barborky“), nejen na ozdobu světnice, ale jejich prostřednictvím se také věštilo. Dávaly se do nádoby s vodou. Někdy děvčata pojmenovala každou větvíčku jménem některého chlapce a věřila, že si vezmou toho, jehož jméno ponese ta, která první rozkvetne. Jindy se počítalo, kolikátý den po sv. Barboře větvíčka rozkvetne, aby se určil nejšťastnější měsíc příštího roku.

V české tradici se mikulášská nadílka odbývala vždy v předvečer svátku sv. Mikuláše. Rozpuslitě mikulášské maškary obcházely domácnosti již ve středověku, teprve později se změnily v nadílku dětem.

Sv. Lucie se v našich zemích dávala vždy do souvislosti s předem Inu a draním peří. Ženy převlečené za Lucky kontrolovaly ten večer domácnosti, zda některá hospodyně nedere peří či nepředem len. Pokud nějakou takovou objevily, vřetenem s upředemou přízí jí sebraly, peří rozfoukaly.

Bača z Opolenku v knize Jaromíra Tomečka Na poloninách říká:

„Víte, lidi, které období v přírodě je nejsilnější?

Období naděje.

Doufat, to je největší ctnost člověka, umožňuje mu zapomínat na strasti a hledat štěstí v budoucnosti. I příroda má takové chvíle.

Na den Lucie střese slunce ze sebe třechu služby a dvanáct dní, až do Vánoc, běží naprázdno. Odedávna se ví, že každý z těchto dní je obrazem měsíce příštího roku. V těchto hodinách klidu po Lucii se to v přírodě dává dohromady. Setrvačností doputuje slunce k obratníku, ke Kozorohovi, tam se odrazí a ujíždí už novou cestou k jaru. Proto od Lucie je celý vesmír v pohybu, nekrátí se den a nedlouží se noc, jsou to okamžiky očekávání věcí příštích.“

Neztraťme rytmus světa.

Josef Sokol – Škarman

Adventní stůl, skanzen v Kourřimi.

Odlévání stop

Je podzim, krásný to čas plný plískanic, louží, rozblácených cest a zabahněných vypuštěných rybníků. Jedním slovem nádhera. Tedy alespoň z hlediska lovu stop. S nadšením nazouvám své věrné holínky a vyrážím na průzkum měkkého blátíčka skvícího se v místech, kde se před nedávnem ještě třpytila hladina „našeho“ rybníka. Pátrám po co nejvyvedenějších otiscích tlapek či nožek našich lesních spolubydlících...

Obr. 2 – Vyztužený sádrový odlitek připravený k obtisknutí do hlíny.

O odlévání stop ze sádry jsem pročtenla již nejednu příručku a uvedené doporučené postupy jsem se snažila co nejvíce zjednodušit.

1. Prostředí. Rozhodě raději odlévám do bláta než do sněhu. Se sněhem mám spíše špatné zkušenosti – buď je prašan a kydnutím těžké sádry se stopa úplně zničí, nebo mrzne až praští a sádra mi zmrzne dřív, než stačí

pořádně ztuhnout (taková stopa je pak porézní a můžu ji zrovna vyhodit). Doporučované opatrné posypání stopy sádrou mi rovněž valného úspěchu nepřineslo. Jediného slušného výsledku jsem dosáhla při odlévání stopy v přemrzlém sněhu při teplotě okolo 0 °C. Nicméně s kvalitou odlitků do bláta se to nedá srovnávat. Stopy ve sněhu jsou však výtečné na to, abychom si v zimě

zmapovali, jací tvorové se kolem nás pohybují, čeho je nejvíc či na koho a kde si „počíhat“, až bude všude spousta báječného bláta.

2. Pomůcky. Sádra (osvědčilo se mi použití PET lahve od mléka se širokým hrdlem místo igelitáku; obvykle si s sebou balím tak 0,5 kg – vystačí asi na jednu stopu medvěda nebo labutě, příp. více menších stop), jakákoliv nádoba vhodného objemu, libovolný

Obr. 1 – Focení a měření stopy – nemám-li s sebou metr, fotím stopu s nějakým srovnávacím prvkem.

klacek na míchání a kartáček na zuby (obvykle t. č. již nepoužívaný; v krajním případě škemrák u kamarádů o jejich, t. č. používaný). Vodu vždycky najdu někde v okolí (i čaj dobře poslouží...).

3. Odlévání stop. Žádnou ohrádku kolem stopy nedělám. Mám-li foťák, tužku a metr, stopu vyfotím a oměřím (Obr. 1), data zapíšu (papírek nezřídka ztratím...). Umíchám sádku na konzistenci jogurtu (dle zkušenosti je jedno, jestli sypu sádku do vody či naopak) a nakydám do stopy tak, aby kolem stopy vznikl alespoň minimální okraj. Výsledkem je nepravdělná placička, do které před úplným ztuhnutím klacíkem napíšu datum. Po 10–60 minutách

(dle hustoty sádky, počasí a vlhkosti bláta) mi sádra zatím vždy ztuhla. A teď bývá oříšek – opatrně odklopit místy poměrně tenkou a křehkou sádkovou placičku od podloží tak, aby se nezlomila. Výborné je, pokud je odlitek v řidším

blátě a lze jej klackem podkutat pár centimetrů pod samotnou placičkou – odděbnu ji i s kusem bláta, které pak snadno odstráním. Případně ji nejprve jemně rozvíklám do různých stran a opatrně se ji snažím „odcucnout“ od lepkavého bláta. Pak ji co nejdříve v nejbližší kaluži pečlivě vyčistím kartáčkem na zuby. Pokud je sádra správně ztuhlá, tato krátká operace odlitku nijak neublíží, naopak odstraňování zaschlého bláta ze stopy je mnohem obtížnější. Očištěnou stopu nechám dle možností co nejlépe vyschnout.

4. Transport stopy domů je vždy improvizace. Pokud možno se ji snažím podložit nějakou vhodnou podložkou, kusem placatého dřeva a vrstvou mechu či zmuchlaného papíru apod., zabalím ji do svetru a nesu opatrně jak krabici kremrolí. Zvláště na putácích je toto oblíbená fáze.

5. Doma pak vytvářím „pozitiv“ stopy, tzn. otisk tak, jak jsem jej našla v přírodě. Používám hrnčířskou hlínu (obvykle zakoupenou ve výtvarných potřebách). Pokud mi na dané stopě opravdu záleží, pro jistotu ji zpevním ještě pořádnou vrstvou sádky (na radu Willyho). Obvykle vezmu nějakou vhodnou misku, dortovou formu apod.,

Obr. 3 – Odlitek otočím stopou nahoru a opatrně přitiskávám placku hlíny na stopu.

Obr. 4 – Hliněný otisk + vyztužený sádrový odlitek. Z jednoho sádrového odlitku můžu udělat několik otisků do hlíny.

vyložím ji tenkou fólií, naliji asi 3 cm jogurtoidní sádry a opatrně nahoru položím odlitek stopy (pozn. pro blondáky: stopou nahoru). Stopu tím nejen vyztužím, ale zároveň tak vytvořím pěknou rovinu na horní straně odlitku (Obr. 2). Zpevněnou zaschlou stopu pak obtisknu do hlíny. Připadá mi praktičtější položit si odlitek stopou nahoru (ocením rovnou plochu na druhé straně) a shora pak pečlivě přitiskávat placku vyválnou z hlíny tak, aby se obtiskly všechny detaily stopy (Obr. 3). Sundám hliněnou placku, trochu ji srovnám – a je to (Obr. 4). Nezapomenu dopsat datum a místo nálezu, případně udělat dírký na následné zavěšení. Hliněnou stopu pak nechám v klidu několik dní či týdnů schnout.

6. Vyschlou stopu si nechám u nějakých dobrých lidí **vypálit** (používám dva výpaly, nejdříve přežah, pak stopu natřu burelem (k dostání ve výtvarných potřebách) a opět jej vymyji, aby zůstal jen v prohlubních, a nechám udělat druhý výpal (vysoký). A výsledek? Další krásná výzdoba

do klubovny (Obr. 5). No, mí spolučenové kmene už myslím nechtějí žádnou další stopu ani vidět, ale co naplat, vzdělávat je budu neúprosně dál...

Narazit na opravdu pěknou stopu hodnou odlítí není jen tak, na některá zvířata „číhám“ již několik let. O to větší radost pak mám, když si nějakou vytouženou stopu konečně dovezu domů. Třeba medvěda, jak jinak. Ale i vhodné stopy „obyčejnějších“ druhů je často obtížné najít... Jak přesvědčit krtka či netopýra, aby se procházel v řídkém blátě? Občas si trošičku pomůžu – např. jsme jednou v noci ulovili ježka a v kýblu jsme jej nešťastníka přenášeli z bláta do louže, aby se mi obtisknul co nejlépe. Potvora si vždy na úprk vybíral tu nejsušší cestu, aby si neumazal nožičky... Stopu krtka jsem získala až poté, co jsem přímo do hrnčířské hlíny obtiskla jednoho zachovalého nebožtíka, kterého mi velkoryse přenechal Keny... Inu, není to odlévání stop žádné hop na krávu a je tele...

Všem případným nadšencům přeji spousty pěkných zážitků na lovu!

Kamila Lunerová – *Iwétempu*
Jezerní lidé

Obr. 5 – Konečný výsledek po 2. výpalu.

Ze starých Vater

Aneb

Co si od samotného E. T. Setona mohli woodcrafteri přečíst v roce 1923 o nožích a sekerkách.

Nůž a sekera či řezání a sekání

Kdybych měl být vypovězen na osamělý ostrov nebo opuštěn zanechán v divočině, mohl si volit zbraň, kterou bych si vzal s sebou, ale jen jedinou – vyvolil bych si dobrý nůž. Kdyby mně bylo dovoleno vzít si dvě, druhou by byla sekera.

S těmito dvěma nástroji je možno vykonat většinu toho, co potřebujeme, abychom si opatřili potravu a vystavěli přístřeší.

Severoameričtí Indiáni nejlépe na celém světě dovedou zacházet s nožem. Používají zvláštního zakřiveného nože, kterému říkají křivák. Je obvykle udělán ze starého pilníku, jehož konec byl zakřiven, aby bylo možno

vyříznouti mělký zářez. Takovým nožem Indián Chipewyan dovede udělati luk, šípy, pasti, sněžnice, kanoe i wigwam – ale také šaty, celé své zařízení; dobrý zakřivený nůž tedy dostačí důmyslnému Indiánovi, aby se pustil do života.

Pravidla o užívání nože

Když řežeš, uvědom si vždy, že nůž může sklouznout, proto zaříd' to tak, aby se nic nestalo, kdyby sklouzl.

Proto začátečníku se radívá, aby řezal od sebe, což není vždycky bezpečné. Naopak, kdo nejlépe umějí řezati nožem, i severoameričtí Indiáni, kováři i koláři atd., řezou k sobě, rukou dlaní vzhůru, čepel nože majíce na straně malíčku, takže ruka tlačí a ne strká, čímž se získává více

síly a lepší přehled. Ale to se rozumí, že nikdy nebudete řezat směrem k ruce, jež drží dřevo.

Vždycky ať máš ostrý nůž. Po tupém noži poznáme nováčka, po ostrém dobrého junáka.

Aby sis zachoval nůž ostrý, musí být z dobré ocele a musíš jej umět nabrousit. Jediná cesta, jak dostati nůž s dobrou čepelí, jest jít k poctivému nožíři a dobře zaplatiti. Fantastické nože s vývrtkami, dlátky, šidly a písťalkami současně jsou zřídka kdy z dobré ocele.

Lidé ze starých dob dávají přednost noži s bílou stěnkou, protože upadne-li na zem nebo do vody, snáze se nalezne.

Čepel nemůže být uchována v dobrém stavu, užívá-li se jí na něco jiného než k řezání dřeva.

RYBAŘSKÝ S KORKOVOU
STŘENKOU (PLAVE)ŠEVCOVSKÝ KNEJP
(K ŘEZAŇÍ KŮŽE)

LOVECKÝ

ESKYMACKÝ Z KOSTÍ
(K ŘEZAŇÍ SNĚHOVÝCH
KVADRŮ)JEDNODUCHÝ ZAVÍRAČÍ
(NEJVHODNĚJŠÍ PRO
TURISTIKU)

Proto neřež hřebíky, kov nebo suky.

Nikdy nestrkej čepel do ohně. To zničí kalení ocele a zkazí nůž.

Nezneužívej svého nože za kladivo, klín, šroubovák nebo šídlo.

Nos s sebou malý brousek nebo malý pilníček, abys nůž držel dobře naostřený.

Kapesní či zavřený nůž je jediný druh vhodný k nošení. Lovecké dýky dnes nemají takového použití, aby stály za nošení.

Zkouškou dobrého majitele nože jest, dovede-li udělati za sebou půl tuctu štípaných polínek k rozdělení ohně (rozdělávač). – Vypadá to tak: polínko měkkého dřeva asi 3 cm tlustého a 2 dm dlouhého se rozštípá na tenké štěpiny, tak aby ještě držely na polínku; tj.: jeden konec je celistvý, druhý konec rozštípaný. To dokážete jen, máte-li ostrý, silný nůž, vyberete si dobře polínko bez suků, a máte-li pevnou ruku. Je-li dřevo dobré, je rozdělávač dokonalý, ne-li, rozpadne se.

Užívání sekerky

Dobrý táborník pozná se podle své sekerky; je-li vždy ostrá a chována v pochvě, když se cestuje, jest majitel dobrým táborníkem. Většina pravidel pro nůž hodí se na sekerku.

Nikdy sekerkou nerozblíej kámen nebo nezarážej sekerku do polena tlučte do ní jinou sekerkou nebo něčím kovovým; použij dřevěné palice, je-li třeba sekerku zarazit, jako například při štípání hole.

Chceš-li rozštípnouti sekerkou trám, vždy si naznač čáru, podle které budeš štípat. Špičatíš-li hůl, dělej to ze čtyř stran, a to první a třetí, druhé a čtvrté; takže je pak na každém průřezu podoba čtverce.

Zřejmým znamením nezkušenosti jest, když táborník hází na stromy atd., aby viděl, zarazí-li se. Zlomená čepel, zlomená rukověť a poraněný strom jsou neodvratnými následky a při tom velká možnost vážné nehody.

Ernest Thompson Seton

Ilustrace: Jitka Stránělová, Antonín Šplíchal. *Lexikon pro táborníky*. 2. vyd. Olomouc, 1999.

DŘEVORUBEČKA

LEPNICKÁ
(ODVĚTVOVACÍ)TESAŘSKÁ
ŠIROČINA

TÁBORNICKÁ

HISTORICKÉ DRUHY:

Z DOBY
HUSITSKÉČAKAN
CHODŮZBOJNICKÁ
VALAŠKA

Buck

Můžete ho potkat ve vzduchu na paraglidu, na nožířských výstavách, u ohně v Dlouhém domě na Kosáku nebo ve Skandinávii, kterou miluje. Bud' te si jisti, že ho nepřehlédnete, nedělá totiž věci napůl. Jmenuje se Petr Hrubý, přezdívkou Buck.

Jak jsi přišel ke své přezdívce Buck? Je to ten silný pes z povídky Jacka Londona ne?

V době, kdy jsem začal jezdit ven s Willym a Jelenem, jsem ji dostal od Willyho. Na vojně jsem se seznámil s Grizlym ze Sušice a přes něj s Loganem, který tábořil na Kepelském potoce, a pak s Willym a dalšíma. Jezdili jsme společně ven. To mi bylo asi 24 let, ale na vandry jsem jezdil už daleko dřív.

Jak ses dostal do LLM? Co tě znám, tak jsi dost dlouho „odolával“.

Já jsem celkem dlouho působil jako sekretář v Trappers corralu, a když jsem vystoupil, tak jsem si říkal, že nemusím být v žádné organizaci, že to nepotřebuju. Ale děti rostou, začínají plnit orlí pera podle Svítku, a tak jako správný táta jim chci být příkladem a dospěl jsem k členství v Lize.

My jsme se setkali poprvé na táboření na Křídě v jižních Čechách asi před deseti lety. Kam by ses zařadil tým, co děláš?

Už v Trappers corralu jsem dělal trapery, ale zároveň mě přitahovali indiáni. Ale jsem běloch, a tak jsem hledal nějaké spojení obojího. Hrozně se mi líbí Couriers du bois (lesní běžci), kteří vlastně žili mezi lesními indiány a do jisté míry přijímali jejich způsob života. To se mi děsně líbilo. Je v tom spojení, kdy člověk může mít fousy apod. a zároveň se obléká jako lesní indián a to mě baví.

Chodil jsi jako kluk do nějakého kmene nebo oddílu?

Jako kluk jsem asi rok chodil do oddílu Alcatraz. Později jsem vedl oddíl Šlapodálové. Hráli jsme celoroční hry, jezdili každý měsíc na výpravu, v zimě

na hory, v létě na tábory. Vedl jsem Šlapodály asi tři roky, ale pak jsem musel na vojnu a nebylo komu oddíl předat. Ale v těch dětech to zůstalo. Ještě před pěti lety dělali sraz, kde vzpomínali na všechny ty dobrodružství.

Prozrad' nám, Bucku, některé ze svých slavných sázek.

No tak například jsme jedli s Warapou a Jelenem kilo šunky na čas nebo deset tatranek na čas apod. Byly to takové ty jedlicíky soutěže, ale jak člověk stárne, tak od toho upouští. Přece jen, zdraví máme jen jedno.

Označil by ses ty sám jako soutěživý typ?

No, řekl bych, že velmi.

Na táboření Velké rodiny na Kosím potoce bychom tě hledali v Dlouhém domě. Kdo byl strůjcem myšlenky něco takového pro táboření postavit?

Strůjcem byl Warapa a postupně jsme to společně rozvinuli. Došli jsme k tomu, že to ještě nikdo nezkusil a že by šel postavit, tak jsme se ho snažili udělat co největší a zároveň aby se v něm dalo ještě přebývat.

Letos jste v něm na Kosáku tábořili již třetím rokem. Jak bys to hodnotil oproti týpi nebo šeltru?

Z hlediska pohodlí je Dlouhý dům luxus, úžasná věc. Postele jsou vysoko, vysoko strop, stěny nejsou sešikmené jako v týpi... Opravdu pohoda.

Bucku, já tě znám jako chlapa, kterej když se do něčeho pustí, tak to neumí dělat na půl plynu, ale dá do toho všechno. Víš o tobě, že lítáš na motorovým paraglidu, žeš v mládí závodně tancoval... Ted' ses pustil do výroby zálesáckých nožů a během krátké chvíle jsi zaznamenal veliké úspěchy. Jak tě vůbec napadlo začít vyrábět nože?

Od malička se mi líbí zbraně a nože, pořád jsem nebyl spokojenej s tím, jaký jsem měl, pořád je měnil. Před lety jsem byl v Příbrami s kamarádem z Trappers corralu Zdeňkem Jančou, kde

jsem dělali takovej doplňkový program, a po letech, když jsme se opět setkali, jsem zjistil, že vyrábí nože a že se tím živí. Mě to zaujalo, protože to je řemeslo, který se mi líbí, a tak jsem si od něj nechal udělat nůž. No ale s tím jsem se taky nespokojil. Už jsem si pár nožů v životě udělal, ale teď jsem viděl, že to jde ještě líp, a tak jsem se do toho pustil. Udělal jsem si jeden, pak druhý nůž a chodil k němu na rozmyšlenky. Byl to takový můj nožářský guru a jsem mu moc vděčný, že mně pomáhal, protože v začátcích jsem tápal. První nože jsem koval z řetězů do pil. Na jaře mi Zdeněk povídá, proč taky nejdu na výstavu nožů v Praze, kterou pořádá. Vůbec mě to nenapadlo, neměl jsem ani žádné nože. Zkrátka mě tam přihlásil jako vystavovatele a já jsem měl půl roku na to, abych nějaké nože vyrobil.

Když jsem byl u tebe v roce 2006, kdys začal, tak jsem viděl malou výheň a teď vidím v dílně speciální brusky, kalípec a podobně. Na stěně ocenění Nůž roku 2007, 2008. Jak se hodnotí takové nože na výstavách?

Každý nožník může přihlásit svůj nůž do určité kategorie, kde se hodnotí design, zpracování, funkční kvalita atd. odbornou komisí. Hodnocení probíhá

každoročně na prestižní výstavě v Příbrami. Kdo získá nejvíce bodů v hodnocení, získává ocenění Nůž roku v dané kategorii pro ČR.

Když se dívám na nože, které jsi vyrobil, tak mě na první pohled zaujmou naprosto nevšední střenky nožů.

Máš pravdu, jsou to zvláštní materiály, které používám, ale zase jsou tím ty nože zvláštní a jedinečný. Jsou to třeba: mamutí kel, mroží zuby, vzácná exotická dřeva, jantar, kost z mrožího penisu, velbloudí kost ... používám také kameny. Mám rád polodrahokamy jako třeba vltavín, ale také jsem zasazoval do střenky trilobita nebo zalitého komára v jantaru.

Kde se dají takové materiály koupit?

Nejvíce asi na nožářských výstavách, kde se na to obchodníci specializují. Když na něco zajímavého narazí kamarádi, myslí na mě.

Jak těžko se loučíš s nožem, na kterém jsi strávil desítky hodin práce a na prodejní výstavě putuje k jinému majiteli?

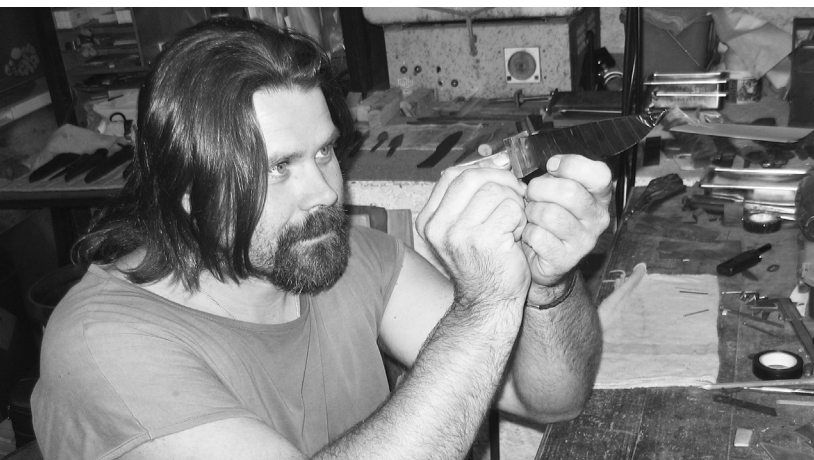
Loučím se s nožema těžko, obzvlášť, když je to nůž, který se mi hodně líbí a musím říct, že ho taky neprodám každému. Musí mi být ten člověk nějakým způsobem sympatický.

Děkuji moc za rozhovor a přeju hodně úspěchů.

Kdo byste měl zájem kouknout se na Buckovy výrobky, tak je najdete na www.HPknives.com.

Buck získal zanedlouho po našem rozhovoru ocenění Lovecký nůž roku 2009 na výstavě v Příbrami.

Honza Bejček – Divous

Rychlý a chutný domácí chléb

Kdysi jsem na půdě našla učebnici vaření pro rodinné školy z roku 1937. Líbil se mi tam recept na chléb, toužila jsem umět upéct něco tak archetypálně základního jako chléb je. Zkusila jsem to. Chléb se musel umíchat, nechat kynout, přepracovat, nechat kynout, přepracovat, dát na pekáč, nechat kynout a péct. Myslela jsem, že se z toho zblázním, ale dokázala jsem to. A pak mě maminka maminčiny kamarádky naučila, jak na to – úplně jednoduchouče. Chléb je výtečný, vláčný, voňavý, dlouho vydrží, vyjde na pár korun a hotový je celkem rychle. No, neříkejte, že to nezkusíte.

Co budeme potřebovat:

- 1 kg hladké mouky
- 2–3 větší brambory (dohromady kolem 40 dkg)
- 3 lžičky soli
- 3 lžičky kmínu (kupuji balení mletého koření
- 25 g a dávám je celé)
- teplou vodu (podle množství a mazlavosti brambor asi 380 ml)
- 5 dkg droždí (skutečně jedna kostka nestačí!)

Jak budeme postupovat:

1. Brambory uvařím – aby to bylo rychlejší, vydrbu je a i se slupkami nakrájím na kousky a vařím v osolené vodě, vodu slijí stranou do většího hrnku.
2. Do mísy nasypu mouku, promísím s kmínem a solí.
3. Brambory rozšťouchám na kaši a tu vyklopím do mísy s moukou.
4. Jednu a čtvrt kostky droždí rozdrobím do mísy.
5. Vlévám teplou (ne vroucí) vodu, kterou jsem slila z brambor, do mísy, vzniklou kašovitosť zpracovávám v měkké a příjemné těsto, které nedělá rýhy na povrchu a zároveň se nelepí na prsty.
6. Mísu, v níž je teď už hezké, teplé a voňavé těsto, postavím do tepla, třičtvrtě hodiny nechám kynout a čtu si knížku.
7. Troubu předehřeji na 180 stupňů, plech vymažu máslem a vysypu lehkou vrstvou polohrubé mouky (jistě by šlo též vystlat papírem na pečení).
8. Krásný kulatý vykynutý bochníček těsta vyklopím z mísy rovnou na plech – většinou to jde bez zamazání rukou!
9. Bochník strčím do trouby a peč. Asi po deseti minutách přidám teplo – na 210 stupňů. Po třičtvrtě hodině vypnu troubu, na chleba zapomenu, a když si někdy vzpomenu (po deseti minutách či po půl dni), chléb vyndám, rozkrájím, pomažu máslem a pochutnávám si.

Přeji vám báječný starodávně chlebovitý pocit a dobré pochutnání!

Katka Benešová – Wičanhpi

Plán

Interpret / autor: skupina Kryštof

Předehra: D F#mi G Hmi

D
1. Mám jen svůj plán,
F#mi
že postavím vzducholoď,
G
s ní obletíme celý svět,
Hmi
aspoň jednou, tam a zpět.
Emi G
Ty se ptáš, co ti dám víc
F#mi
a myslíš vůni slunečnic,
G
spíše než výlet na Měsíc,

chceš bílé klapky klavíru,
Emi G
soukromý tryskáč z papíru,
F#mi
krepové růže ze střelnice,
G
mlčky se ptáš, co ti dám víc.

D
R: Klesáme výš,

stoupáme hloubš,
Hmi
jsme tlaková níž

a zároveň souš,
G
letíme nebezpečně,

chcem', ať to trvá věčně,
A
když jsme si blíž,

mačkáme spoušť.

A G D
Už vím, co s tím, mám totiž plán.

2. Že tě vezmu ke hvězdám
a na dlani dám celý svět,
pokaždé, znovu, naposled.
Ty se ptáš, co ti dám víc
nechceš plátno, jen pár skic
a radši širák než hotel Ritz,
pusu, ne výšku katedrál,
jen tanec ve dvou, žádný bál,
jsi má neznámá do rovníč
a mlčky se ptáš, co ti dám víc.

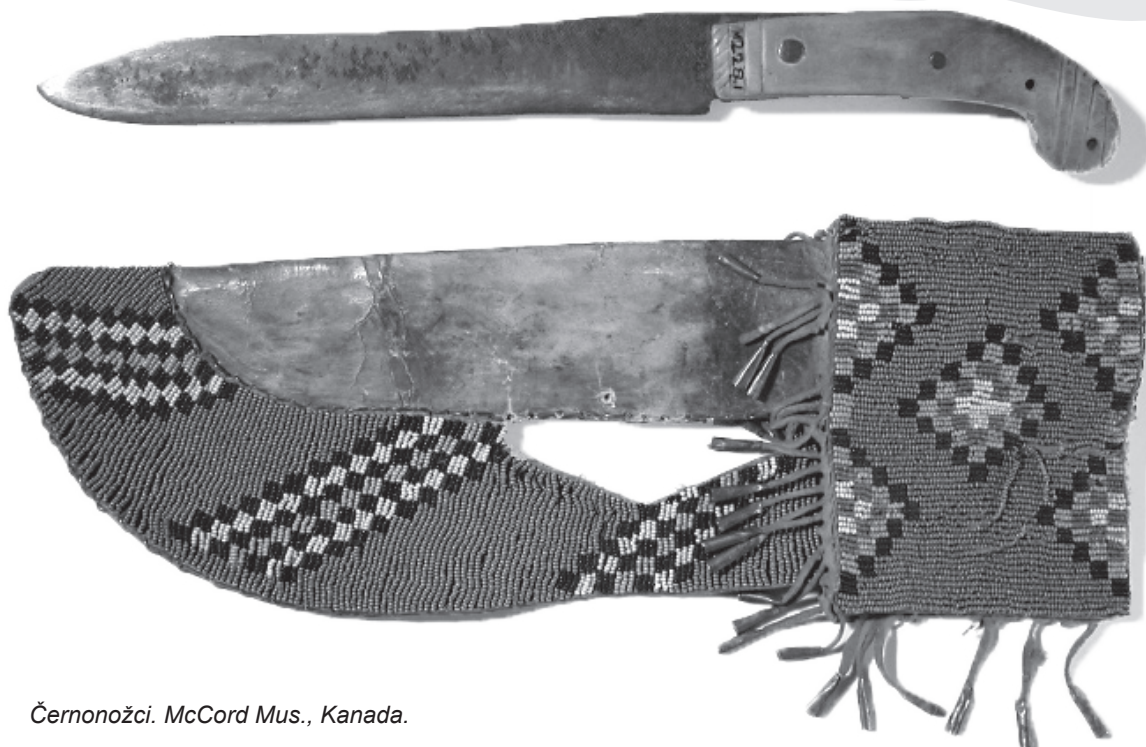
R: Klesáme výš,
stoupáme hloubš,
jsme tlaková níž
a zároveň souš,
letíme nebezpečně,
chcem', ať to trvá věčně,
když jsme si blíž,
mačkáme spoušť.

Klesáme výš,
stoupáme hloubš,
to nevysvětlíš.
jsme moře i poušť,
letíme nebezpečně,
chcem', ať to trvá věčně,
kdo ví, kdo dřív,
zmačkneme spoušť.

Už vím, co s tím, mám totiž plán...

Pouzdra na nože s vyšíváním panelem

Indiánské nože se před setkáním s bělochy vyráběly štípané z pazourku, rohovce či obsidiánu nebo se brousily z břidlice, kostí a lastur. Vzácnou specialitou byly měděné nože vyráběné z kovu, který se dal získat v prakticky čistém stavu bez potřeby tavit rudu na několika ojedinělých místech v Americe. Jeden z kmenů v nynějších kanadských Severních teritoriích po nich získal i své jméno – Yellow Knife.

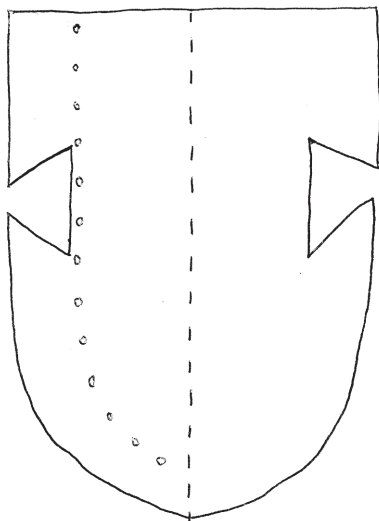

Černonožci. McCord Mus., Kanada.

Poté, co se však do mezikmenového obchodu dostaly železné a ocelové nástroje dodávané z kováren v Anglii, Holandsku a Německu, případně ze Španělska a Mexika a pak i vlastních USA, bylo všechno jinak. Nové nástroje byly mnohem odolnější

a praktičtější než staré kamenné nástroje a záhy je nahradily. Během velkých objevných cest v Severní Americe po r. 1800 už byla vybavenost místních kmenů železnými noži, hroty na kopí apod. vcelku slušná dlouho předtím, než domorodci nějakého ži-

vého bělocha opravdu viděli. Na prostá většina indiánských nožů byly prosté, praktické kuchyňské nože, jaké se občas dají ještě najít po babičce na chalupě. Zapomeňte na nablýskané nerezové páráky „pro přežití“ a strach nahánějící polomeče.

Jedna z možností stříhu pochvy. Trojúhelníky je možno vyříznout až po sešití.

V divočině je nůž takřka nepostradatelným nástrojem a s jeho pomocí si můžete vyrobit téměř vše další potřebné pro zachování života. Spolehlivý nůž může znamenat rozdíl mezi přežitím a nepřežitím a žádá si i patřičnou péči a ochranu v pevné pochvě, ze které jen tak nevypadne, i když jeho majitel utíká, skáče, prchá nebo pádí na koni. Zároveň musí být nůž rychle po ruce. Zlomek sekundy zpoždění, a po Indiánovi je veta. A s ním možná i po jeho rodině.

Jako u všeho v životě prérýjních Indiánů, je pýchou každé manželky a matky, když jejich bojovník je dobře oblečen a krásně vyšňořen líbivou výšivkou. Některá pouzdra jsou tak mistrovskými kousky designu. Protože nůž měl téměř každý Indián a Indiánka a ne každý měl ženu - mistryni ve vyšívání, pokud vůbec nějakou, je i kvalitní a úroveň dochovaných pochev velmi rozdílná. Náš pohled je navíc deformován tím, že sběratelé na přelomu devatenáctého a dvacátého století, od kterých pochází velká většina muzejních sbírek, kupovali většinou hezké, líbivé

kousky a prosté předměty pro každodenní užití zašly nepovšimnuty. Značná část sbírek pochází z hluboce rezervačního období, kdy se mnoho předmětů dělalo pro obchod a na zakázku a indiánské ženy vyšívaly do úmoru, aby uživily rodinu. Velkododavatelé objednávali třeba v siouxských nebo šajenských rezervacích mokasíny, dýmkové vaky a pochvy na nože po tuctových nebo stovkových balících a dodávali je pak do jednotlivých prodejen se suvenýry a zajímavostmi. Kus za dolar, celovyšíváná pochva za dolar padesát. Sbohem, romantiko.

Je mnoho typů a variant, jak vyrobit pochvu na nůž, které se liší materiálem, tvarem a designem podle kmenové příslušnosti, období, tvaru nože, dostupného materiálu a osobní invence výrobce. Dnes se podíváme na jeden z nejběžnějších typů užívaných na severních a centrálních pláních a na Plateau, na typ s vyšívaným panelem.

Pouzdro

Základem je pevná kůže vyříznutá např. podle obrázku na této stránce Nejčastějším materiálem je surová kůže. Kdo použije přímo bizoní rawhide, která má hnědou epidermis (jelen nebo kráva se může pomalovat krví), může ozdobit tělo pouzdra prastarým zdobením vyškrabáváním. Příklad z Peabodyho muzea je na obr. 1 na zadní straně obálky. Správně do běla vymláčená surovina se dá dále malovat. Pokud použijete část staré parfleše, tak už máte vystaráno. Tvar pochvy lze vyříznout nožem nebo vystříhnout silnými nůžkami. Mně se u tlusté suroviny osvědčily nůžky na plech. Pokud budete

pouzdro zdobit výšivkou, pak se tělo pouzdra obvykle nemalovalo vůbec nebo celistvě červenou, méně žlutou hlinkou, aby se malované a vyšívané vzory navzájem nebyly (obr. 2 na zadní straně obálky) a barva pouzdra vhodně doplňovala vyšitý vzor. Dírky pro sešněrování řemínkem se vypalovaly žhavým drátem. Udělejte si nejdřív jednu stranu, pak pochvu přeložte, zakreslete si přesně místa dírek na protilehlou stranu a tu pak dodělejte.

Elegantní a nenáročná varianta je pobití pouzdra mosaznými cvočky. Aby mosaz vynikla, je lépe použít tmavou kůži, můžete vzít normální hovězí useň z nejbližšího brašnárství. Nebo červeně pomalovanou surovinu. Někdy je na originálech vidět i vzorovanou kůži ze starých bot, koňských postrojů, potahů židlí, řemenic apod. U nás často používané vojenské pecky se dvěma nožičkami se u Indiánů používaly minimálně, typický je způsob, kdy se předpíchne dírka šídlem, zastrčí se cvok, těsně nad rubovou stranou se mu ucvakne nožička a zbytek se rozplácne kladivem a zabrousí (obr. 3 a 5 na zadní straně obálky). Drží to kupodivu dobře. Staré cvočky (tzv. square-shank tacks) se vyráběly trochu jinak než dnešní, které méně vydrží a jsou z tvrdšího materiálu. Pokud vám jde o detailní repliku, vězte, že zkušené oko dokáže použití starých a nových cvočků většinou rozeznat.

Kůže se přeloží na polovic a sešije šlachou, řemínkem nebo spojí výše zmíněnými cvočky. Když je kůže příliš tuhá, dá se jí pomoci kladivem nebo svěrákem, aby poloviny držely hezky pevně při sobě a nůž řemínky

nebo šlachy neprořiznul. Další pojistku proti prořiznutí (většinou stačí jen vlastní pevné sešíť) je možnost vložení koženého řemínku do švu, zastrčení kousku kůže nebo hadříku do hrotu nebo vložení koženého trojúhelníčku do spodku. Toto jsou uživatelské zkušenosti, v originálech jsem viděl jen jednou vložený řemínek ve švu, jinak tam nebylo nic. V jednom vraním pouzdře, které bylo z velmi měkké, po bělošsku vyčištěné kůže, byl jako výztuž tvaru plochý kus parfleše (obr. 4 na zadní straně obálky) a jeden známý restaurátor mi říkal, že v několika pochvách viděl ve dnu nacpaný smotek látky.

Výšivky, ozdoby

Sebetříznitelé vyšívají přímo do suroviny a předpichují dírký šídlem. Hezky to drží, ale je to hrozná práce. Většinou je proto výšivka na zvláštním obdélníku jelenice, který zpravidla o něco přesahuje na rub (obr. 5 na zadní straně obálky). Kmeny severních plání někdy dodávají do okraje panelu tenký proužek červeného flauše pro kontrast. Vyšitý panel se pak přišije na surovinu. Případné proužky a trojúhelníčky lemující zevní okraj pouzdra se vyšívaly téměř vždy líným stehem přímo do tvrdé kůže pouzdra do předpíchaných dírek. Někdy se do křiviny vsíl proužek červeného sukna. Detail možného okraje z rubu viz obr. 6 na zadní straně obálky.

Ve starých bizoních dobách (tj., řekněme, před r. 1860) byl panel vyšíváný ursoními ostny (obr. 1, 7 na zadní straně obálky), většími pony korálky nebo v různých kombinacích. Takových kousků se zachovalo poměrně málo. Se širokou dostupností

malých rokajlových korálků (seed-beads) v široké paletě barev se vzory staly složitějšími a více se definovaly podle kmenů, takže jde v zásadě odlišit výšivku černonožského (vč. Sarsi, Atsina, prerijní Krí, někdy Assinniboin, Flathead nebo Kutenai) (obr. 8 na zadní straně obálky) nebo vraního typu (vč. Šošonů, Bano-ků a kmenů Plateau) (obr. 2, 4, 6 na zadní straně obálky) od třeba šajenské výšivky (obr. 9 na zadní straně obálky).

Častou ozdobou je ponechání dlouhých konců řemínků, kterými jste sešněrovali pouzdro, aby visely dolů (šněrování tedy probíhá od vrchu ke špičce). Na ně můžete navléci větší korálky, rolničky nebo plechové kornoutky, ev. je omotat kouskem jelenice a korálky (obr. 4 na zadní straně obálky). Velmi často je pod vyšívaným panelem řada kornoutků na krátkých řemíncích (obr. 1, 4, 7, 8, 9 na zadní straně obálky). Dlouhé třásně, požadované ve Svitku, se u tohoto typu pochvy dělávalo jen velmi výjimečně.

Je zajímavé, že nůž a pouzdro na nůž měl téměř každý Indián, ale přitom je dosti obtížné najít nějakou dobovou fotografii, kde by ho někdo měl. V přípravě na tento článek jsem prošel několik tisíc fotek a našel jsem jich asi 10. Snad je to tím, že většina fotografií je zepředu a pas je často překryt dlouhou košilí. Zdá se, že většina takových pochev se nosila vzadu zastrčená za ozdobný pásek. Bederní rouška byla zastrčená za jiný pásek nebo řemínek. Někdy bylo na pochvě kožené oko nebo řemínek se špalíčkem k zavěšení na pásek, občas je vidět i nošení na řemínku

křížem přes prsa. Každopádně si vyberte styl, který vyhovuje vám.

V dnešní době už není problém najít spoustu barevných obrázků originálů v nejrůznějších muzejních nebo aukčních databázích, proto už neuvádím klíče barev. Kdo chce najít další vzor nebo typ, který by se mu líbil více než příklady zde uvedené, doporučuji např. tyto databáze:

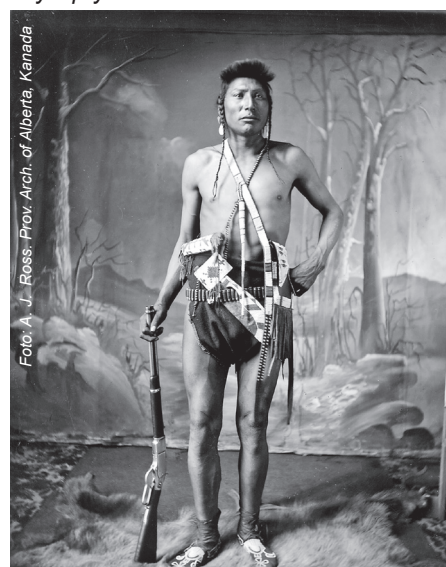
American Museum of Natural History, New York: http://anthro.amnh.org/anthropology/databases/north_public/north_public.htm. Zadejte „knife case“.

Peabody Museum, Cambridge: <http://140.247.102.177/col/Search.cfm>. Vyberte „Keyword“ a zadejte „knife“.

McCord Museum, Montreal: <http://www.mccord-museum.qc.ca/en/>. Klikněte na „Collections search“ a vlevo si vyberte „Geocultural areas“ a hledejte dle libosti.

Honza Křístek – Apač

Jelení noha, též zvaný Špatné usušené maso, Černonožec. Proslulý běžec. Je po něm nazvána jedna z hlavních ulic v Calgary, kdysi prý na tom místě běhal.

Koupě zavíracího nože

Obrátila se na mne redakce Woodcraftu, že už je opět na čase napsat pro další dorůstající vlnu woodcrafterů článek s tímto tématem. No něco na tom bude, po prolistování téměř dvaceti ročníků Bizoního větru musím uznat, že na toto téma již dlouho nebylo nic napsáno. Vám, zkušeným zálesákům a dlouholetým čtenářům veškeré tábornické literatury se omlouvám, vy se asi v mém článku zas nic tak převratného nedozvíte, berte tedy tento text spíš jen jako osvěžení vašich vlastních zkušeností. Ostatním, kteří teprve stojí před koupí svého pořádného nože přeji, aby jim moje povídání alespoň trochu pomohlo při jeho výběru.

WENGER - typ New Ranger.

„Co byste si s sebou vzali jako jedinou věc na pustý ostrov nebo někam do divočiny?“ Znáte správnou odpověď na Setonovu otázku z jeho Knihy lesní moudrosti?

Kdo neřekne nůž, je buď člověk, který touží po originalitě a nebo zoufalec, kterému asi na jeho životě zas tak moc nezáleží. Předpokládám, že i vy jste se zařadili mezi ty opravdu světa znalé.

Nůž prostě patří k těm nejzákladnějším nástrojům lidstva. Od nepaměti nám v různých podobách pomáhal obstarávat většinu věcí, bez nichž bychom se v životě asi jen těžko obešli. Dobrý nůž s sebou mají dnešní astronauti v raketoplánu. Malý pazourkový nožík měl ve své výzbroji i Ůtzi – mumifikovaný muž z alpského ledovce.

Má-li s sebou člověk nůž, pak si může s dostatkem vlastního důvtipu a šikovnosti obstarat téměř vše potřebné. Proto bychom měli nůž považovat za jednu ze svých nejdůležitějších pomůcek. A měli bychom se podle toho k němu chovat. Dokonce bych se nebál prohlásit, že woodcrafter by měl svůj nůž považovat za osobní vizitku. Správně tušíte, že asi ne-

Osobní zkušenost s tím, že se o sebe snažíte při pobytu v přírodě postarat s pomocí tak obvyčejného nástroje, jakým je nůž, vás vede k tomu, o co jde i lesní moudrosti.

Tedy rozvíjet v člověku znalosti, dovednosti, zručnost, také estetiku i fyzickou zdatnost a konec konců i důvěru v sebe sama.

Troufám si tvrdit, že nůž a umění jej dobře ovládat má pro woodcraftera stejně důležitý význam, jako třeba kouzlo ohně rozdělaného třením dřev vlastníma rukama a nebo osobní prožitky z těsného kontaktu s divokou přírodou!

jde jen o to, v jakém stavu ten nůž máte, ale třeba i jak jej používáte.

No, dost všeobecných řečí a pojďme se na to podívat podrobněji. Koupí nože lze celkem zdařile srovnat s nákupem mobilu. I tady je v první řadě potřeba říct, co vlastně od výrobku požadují. Výběr je takřka nekonečný a tak, samozřejmě, máte-li hodně peněz, můžete své okolí omračovat výrobkem, který má desítky různých funkcí a vychytávek (o některých ani nevíte k čemu jsou dobré) a nebo ostatní zahanbovat noblesním vzhledem a okázalým luxusem. V praxi se ale nakonec stejně ukáže, že pro normální život vám stačí opravdu jen pár základních funkcí a ty by měly fungovat spolehlivě. Ostatní ta „supr-extra-multi“ jsou většinou dobrá jen pro chlubení. Já vycházím z předpokladu, že woodcrafter nepodléhá tak snadno tlaku doby a dokáže se řídit svým rozumem a snad se tak snadno nestává jen panákem, který si na sebe navlékne jen to, co si někde vymyslí současný módní návrháři.

V první řadě byste tedy měli rozlousknout tuto otázku – pořízují si nůž jen pro výpravy do přírody,

nebo jej chci mít po ruce i v běžném civilním životě?

Zdá se vám, že je to jedno, ale jen do té chvíle, než se začnete zabývat volbou velikosti. Pokud bude nůž určen jen do přírody, můžete se rozhodovat mezi zavíracím a nebo větším nezavíracím nožem. Osobně si však myslím, že alespoň muži by měli mít nůž takřka vždy po ruce a tady bych přednostně právě kvůli jeho skladnosti a univerzálnosti volil nůž zavírací. Ono by se s velkým nožem, vyzývavě se houpajícím na opasku, asi jen těžko mohlo pobíhat ve škole či po městě. Ujišťuji vás, že i pokud máte s sebou na výpravě jen zavírák, mělo by to stačit. Máte-li ještě v batohu přibalenou sekeru, tak je úplně vyhráno. Někdo, kdo si táboření v přírodě opravdu hodně užívá, vozí s sebou na výpravy nože dva. Jeden zavírací, který používá spíše jen na přípravu potravy a větší nezavírací, který mu poslouží hlavně k veškerému opracování dřeva. Takoví táborníci vám s chutí během pár minut u ohně vyřežou praktickou měchačku a tak podobně.

Já bych pro začátek dal přednost koupí nejprve zavíracího nože. Jedním z důvodů je i to, že práce s velkým nezavíracím nožem vyžaduje více zkušeností

a ty v pohodě stačí postupně nabrat i se slušným zavírákem.

Jaký zavírací nůž

Délka čepele

Bude-li to váš jediný nůž, který s sebou budete vozit ven, měl by mít délku alespoň 8–10 cm. Tato délka vám zajistí rovné ukrojení krajíce. Říkáte si, že to snad není zas až tak důležité. Já si myslím, že zvládnutí umění této nejběžnějších činností s nožem, patří ke stavovské cti každého zálesáka. Vždyť už naše prababičky říkávaly: „Kdo se neumí srovnat s chlebem, ten se neumí srovnat s lidmi!“

Když je čepel příliš krátká, jen taktak ji zaboříte do poloviny chleba, budete muset krajíc pižlat kolem dokola. Většinou z toho nakonec vznikne nevzhledný a kostrbatý skrojek, který se asi bude i trochu rozpadat a půjde i špatně namazat.

Čím bude čepel delší, tím vás to bude zbytečně svádět dělat s nožem věci, které spíše přísluší pevnému – nezavíracímu noži a hrozí, že se váš zavírák vyviklá. Navíc, s rostoucími rozměry čepele je skladnost praktického kapesního zavíráku rázem ta tam.

Tvar čepele

Estetika není nejdůležitější, ale rozhodně to není zanedbatelné kritérium. Proto vám výrobci nabídnou nepřeberné množství tvarů. Obecně platí, že složitější tvary mají většinou svůj původ buď v umělecké kreaci tvůrců a nebo v lepším případě se jedná o účelový nůž – elektrikářský, zahradnický, bojový, houbářský, rybářský atd. Doporučuji držet se

spíše jednoduchého rovného tvaru. Například nůž s velkým břichem se hodí spíš k namazání paštiky, než k ořezání klacku.

Stejně tak, část čepele přeměněná na zubaté ostří může vypadat impozantně, ale pokud nebýváte často v extrémní situaci, ve které potřebujete rychle přeríznout silné lano (horolezci, jeskyňáři nebo vodáci), pak to není nutné. Ledaže byste plánovali způsobit někomu nebo sobě opravdu špatně hojitelná řezná poranění.

Materiál čepele

Na trhu je ohromné množství různých ocelí, případně i slitin vhodných pro výrobu čepelí, a věřte, že je to opravdu velká věda. Vám bude stačit pouze jedno zásadní dělení a to na dva základní typy – nerezové či rezové. Obojí mají své výhody i nevýhody. Hlavní výhodou nerezové čepele je jednoznačně to, že nepodléhá korozi. Proto se o nůž nemusíte pečlivě starat, hodí se zejména pro ty, kteří používají svůj nůž hlavně na přípravu jídla. Velkou nevýhodou nerezové čepele je, že se zdoulavě a hůře brousí. Navíc se u nerezů jen těžko dosahuje dokonalého ostří, tedy takového, které vám umožní klidně i oholení chlupů na vašem předloktí. To je stará spolehlivá zkouška kvality nabroušení. Nenutím vás se s tímto nožem holit, ale takové ostří je pro náročnou práci opravdovým požehnáním (porcování masa, jemnější vyřezávání atd.). Kdo nezakusil slast z práce s dobře nabroušeným ostřím, přichází opravdu o hodně.

Požadavek dokonalého ostří naopak dobře splňuje rezová, někdy se jí také říká uhlíkatá či

karbonová čepel. Po tomto materiálu rádi sáhnou lidé, kteří nůž používají často a jsou nuceni si jej sami brousit někde mimo civilizaci. Takový nůž se dá nabrousit třeba i o vhodný kámen a s kvalitním brouskem lze dosáhnout onoho, mnou už vychvalovaného, úžasného ostří. Hlavní nevýhodou je však sklon k rezavění. Uhlíkatá ocel snadno ztmavne, už třeba jen při kontaktu s takovým obyčejným materiálem, jakým je cibule nebo citrón. Po každém krájení masa, ovoce a zeleniny musíte čepel pečlivě otřít do sucha a v ideálním případě i trochu namazat nějakým tukem. Voda, sůl a cukry jsou živnou půdou pro rez na takové čepeli.

Střenka

Je to rukojeť, jinými slovy to, za co se nůž drží. Ta vám musí v první řadě dobře sedět v ruce.

V místě, kde střenka přechází v čepel, by měla svým tvarem vytvářet alespoň malou záštitu. Zabrání vlhké ruce, aby třeba při dlabání nesklouzla až na ostří. Povrch by neměl být příliš hladký a klouzavý, ale na omak příjemný.

DŘEVO – velmi příjemný a hezký materiál. Pozor u dřevěných střenek! Může se vám totiž stát, že dřevo do sebe nabere vlhkost a nabobtná natolik, že sevře zavřenou čepel natolik, že nůž nepůjde otevřít. Tady je nutné hned na začátku celou střenku řádně napustit nějakým zdravím nezávadným olejem, nejlépe lněným. Udělejte to, i když se vám zdá, že je dřevo nalakované, a hlavně nezapomeňte na drážku pro čepel.

KOV – bude v zimě studit do ruky a také váha nože nebude zanedbatelná.

PAROH ČI KOST – bude vypadat dobře, rychle se v ruce ohřeje a je to při pečlivém povrchovém opracování příjemný materiál.

PLAST – bude stejně příjemný, navíc se vyrábí v mnoha pestřích barevných variantách a tak ztratíte-li nůž třeba ve vysoké trávě, bude se vám snadněji hledat.

Pojistka

Je to naprosto nezbytná věc, zajišťující čepel proti neočekávanému zavření. Typů pojistek je více druhů. Vyzkoušejte si, že opravdu funguje. Ať je ten nůž sebehezčí, ale pojistka nespolehlivá a nebo tam vůbec není, tak rozhodně ruce od takového nože pryč. Je to spolehlivá továrna na katastrofy. Samozřejmě, že vás pojistka stoprocentně neochrání od říznutí, ale pokud se tak stane, alespoň budete mít jistotu, že chyba byla ve vás a ne v noži.

Ostatní vybavení nože

Není nutné mít na noži spousty víceúčelových železek. Většinou vám bude stačit otvírák na láhve a konzervy, vývrtka, hodí se i nějaký bodec, někdo preferuje nůžky či ještě jednu krátkou čepel. Člověk si ji šetří dokonale ostrou, aby ji mohl použít v opravdu potřebných případech, třeba při ošetření.

Budete-li nosit nůž jen tak v kapse, měl by mít nějaké očko. S pomocí liščí smyčky do něj můžete provléknout nějakou pevnější šňůrku, poslouží vám k jednoduchému uchycení za opasek nebo poutko kalhot. Nůž tak snadno neztratíte a máte jej vždy po ruce. Šňůrka může při práci s nožem překážet, proto ji při delší a náročnější práci raději

sundávejte, snadnou manipulaci umožní malá karabinka. Já dávám před nošením nože v kapse přednost dobře uzavíratelnému pouzdru na opasku.

Ve velké oblibě jsou teď tzv. nářadové nože, jejich součástí kromě kleští, pilky, pilníku, různých šroubováků atd. je i normální nůž. Faktem zůstává, že tyto nože přes svoji ohromnou užitečnost nejsou anatomicky tak dobře zpracované, aby se s nimi dala namazat svačina nebo nějak dlouho řezat dřevo. Opravdu kvalitní nářadový nůž bývá dost drahý, klidně počítejte se 3–4 000 Kč. A další nevýhodou je, že bývají i dost těžké. Není proto nutné, aby měl takový nůž při putování divočinou v partě každý, ale jeden se vždycky může hodit. Sám takový nůž léta vlastním. Překvapivě často z něj využívám kleště, třeba i k takové kuriozitě, jakou je vytrhnutí mléčného zubu během woodcrafterského táboření nebo k pevnému držení jehly, když mi kamarád zašival sečnou ránu.

Několik doporučených nožů

Pro orientaci jsem pro vás vybral několik osvědčených zavíracích nožů, které jsou už ve slušné kvalitě a zároveň i v rozumné ceně.

Na našem trhu jsou běžně dostupné tzv. „švýcarské armádní nože“. Pro pravý „švýcarák“ je

charakteristické umístění malého emblému bílého kříže na střence většinou červené barvy. Vyrábějí je dvě známé firmy VICTORINOX a WENGER. Každá má na noži umístěn tento symbol Švýcarska v trochu jiném erbu. Obě firmy vyrábí dost podobný sortiment ve stejné kvalitě, avšak pouze z nerezavějící oceli. Pozor, ne všechny nože z jejich produkce mají pojistku! Cenová relace těchto nožů je trochu vyšší – u nožů s pojistkou se pohybuje od 600 Kč výše. V současné době vyrábí velmi podobné nerezové nože s pojistkou i český Mikov, bohužel jsem se s nimi zatím nikde v praxi nesetkal. Cenově se pohybují tak kolem 400 Kč.

Francouzské nože OPINEL jsou na našem trhu také celkem k dostání a cenově patří k těm levnějším. To ovšem neznamená, že by tomu bylo na úkor kvality. Nože mají dřevěnou střenku a praktický jednoduchý tvar čepele je zajištěn originální otočnou pojistkou. Velkou předností je, že si můžete zvolit, zda chcete nůž s čepelí rezovou a nebo nerezovou. Navíc firma vyrábí stejný tvar nože v různých velikostech. I ty největší Opinely jsou velmi lehoučké a přitom docela pevné. Nože sice nemají žádné očko na přivázání šňůrky, ale to se dá s pomocí vrtačky do dřevěné střenky snadno vyvrtat. Za nevýhodu bych považoval, že pokud se vám nůž třeba při mytí

moc namočí, tak dřevo střenky nabobtná. Tady je nutné ošetření střenky olejem. Opinel považuji za optimální nůž pro začátečníky splňující prakticky všechny požadavky, které jsem popsal výše.

Nákup

Pokud začnete svůj nůž vybírat, je možné se nejprve podívat na internetové stránky. Zkuste třeba <http://www.noze-nuz.com/> – zde si můžete v nabídce prohlédnout opravdu nepřeberné množství nožů. Kdo se chce dozvědět na toto téma ještě více, tomu doporučuji jednu z nejzasvěcenějších stránek v Čechách <http://www.knife.cz>.

Nejllepší však je zajít do kameného obchodu a v klidu si nože prohlédnout, vyzkoušet a nespěchat a neukvapit se.

Na závěr „ponaučení“

Musíte se smířit s tím, že univerzální a dokonalý nůž, který by uspokojil všechny vaše požadavky, prostě neexistuje. Výsledkem bude vždy kompromis. Radil bych vám, abyste raději o svém čerstvě koupeném noži nikdy neřikali, že tenhle už je definitivně poslední. Proč si neuváženým slibem upírat to nádherné dobrodružství vybírat si a shánět nějaký další – tentokrát už opravdu ideální nůž. Věřte mi, vím o čem mluvím a to si troufám tvrdit, že opravdu nejsem sběratelem nožů!

Petr Vilhelm – Willy

Nůž Opinel – velikost č. 10.

Tradiční jídla

a jejich příprava u severoamerických indiánů

Hlavní zdroje obživy se lišily podle kulturních (a přírodních) oblastí. Tak se například lidé v Arktické oblasti živili mořskými savci a rybami a v létě masem z karibu. V oblasti Severozápadního pobřeží byl zdrojem obživy losos a několik dalších druhů mořských ryb. V oblasti Velkých plání to byl bizon a podél pobřeží byli v oblibě jedlí měkkýši a korýši. Odhaduje se, že v Severní Americe jedli indiáni různé části divokých rostlin asi 1500 druhů a kolem 1000 druhů savců, ptáků, ryb a bezobratlých živočichů.

Tak jako ve všech společnostech, jedli indiáni některé potraviny syrové bez jakékoliv přípravy. Jiné potraviny, například maso, se ale zpravidla musely nějakým způsobem upravit, než se hodily k jídlu; Eskymáci jedli velkou část masa syrového.

Tradičnímu pečení sloužila zemní pec (earth oven). Indiáni vykopali v zemi menší jámu, do které vhodili v ohni předem rozpálené kameny. Na tyto kameny se položila syrová potrava (maso, kořenová zelenina, tykev apod.) zabalená do velkých rostlinných listů nebo stromové kůry a navrch se pak naházelo tolik půdy, kolik bylo třeba, aby neunikaly teplo a pára. Zpravidla se v zemní peci peklo přes noc. (Tento způsob pečení je woodcrafterům znám jako „Setonův hrnec“.)

Aby se předešlo zkažení potravin, indiáni je konzervovali

krátkodobě vařením a dlouhodobě sušením nebo uzením. Dokud nebyly k dispozici hliněné nádoby, vařilo se pomocí rozpálených kamenů. Menší jáma v zemi se vyložila buď bizoním bachorem nebo surovou bizoní kůží tak, aby okraje kůže překrývaly vrchní okraj jámy. Okraj tohoto koženého „hrnce“ se zatěžkal kameny. Takto vyložená jáma se naplnila vodou a kousky masa nebo jiných potravin vyžadujících vaření a do vody se ponořily rozpálené kameny. Ty se po ochlazení vyměňovaly za jiné horké kameny, až se voda začala vařit a potraviny pak dostatečně změkly. U některých kmenů se pro tento způsob vaření užívaly těsně pletené košíky. Maso se opékalo na prutu nad ohněm, na horkých kamenech u ohně nebo přímo v popelu.

Pokud to dovoľovalo počasí, sušilo se na slunci a větrem. Jestliže bylo delší čas pod mrakem, sušilo se maso i u ohně. Udilo se především bizoní maso v plátcích, a v kulturní oblasti Severozápadního pobřeží, kde hodně a často přšelo, udily se i ryby. Byli to hlavně lososi, kteří v době tření několikrát v roce plavali proti proudu řek a potoků po statisících.

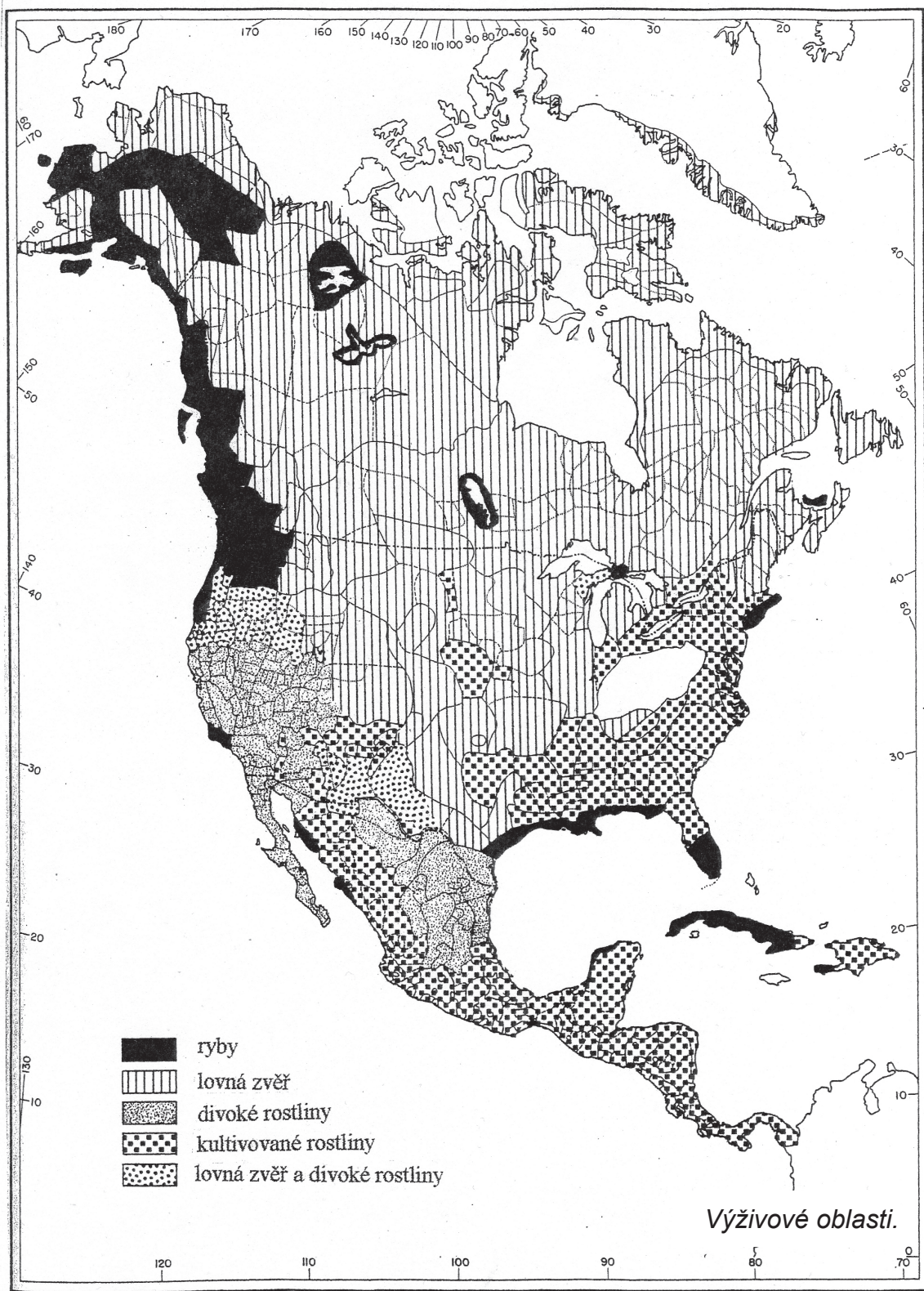
Na Velkých pláních bylo kdy si velmi oblíbené jídlo pemikan (pemmican). Plátky sušeného bizoního masa se kamennou paličkou rozmělnily na prášek a ten se promísil s bizoním lojem, morkem

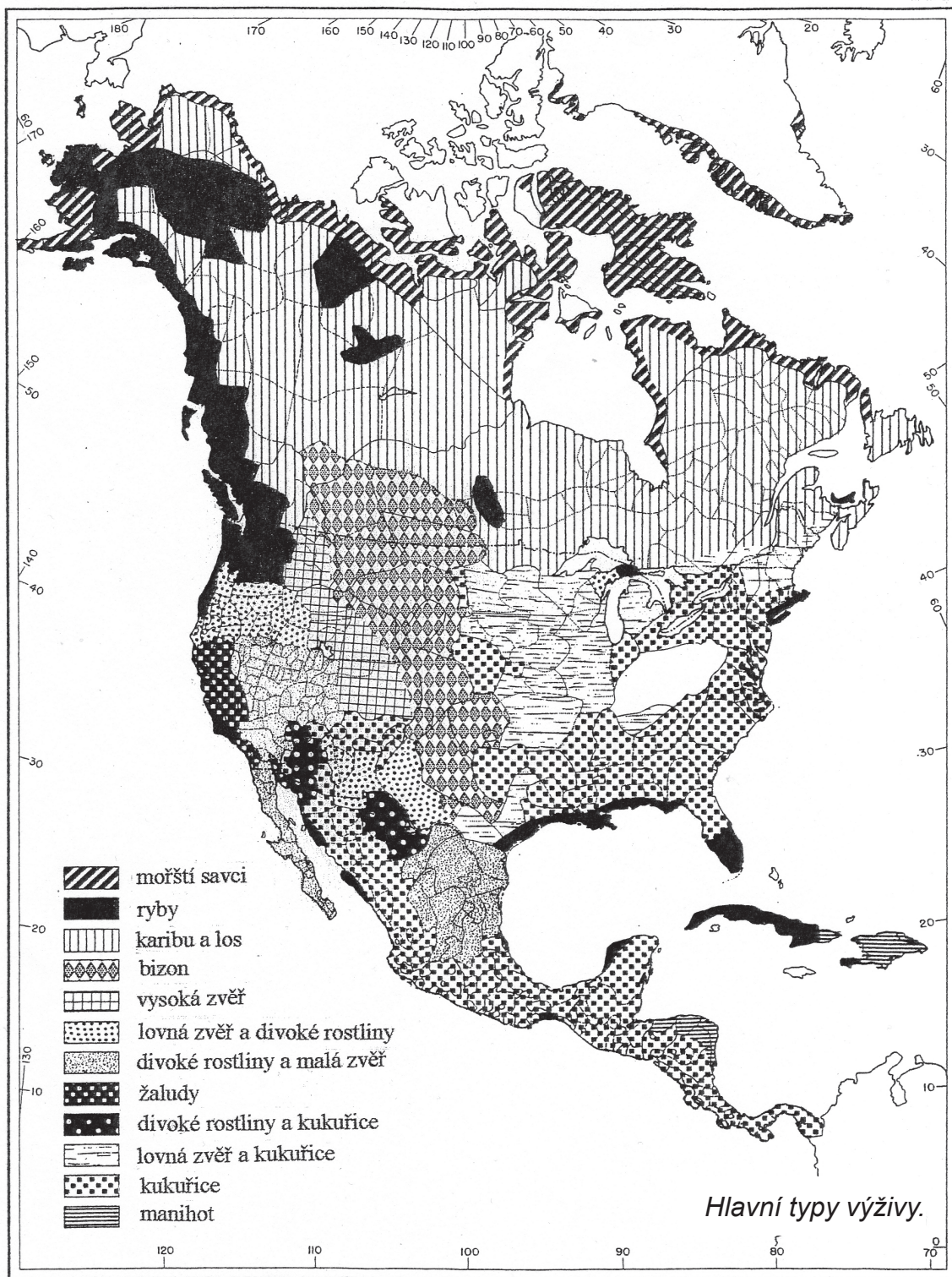
a pastou buď z jedlých bobulí nebo divokých třešní na slunci usušených. Tato hustá hmota se pak nacpala do parfleše (parfleche – velké pouzdro ze surové kůže), a pokud se dbalo na to, aby nebyl obsah parfleše vystaven vlhkému vzduchu, pemikan vydržel jeden až dva roky. (I když se pemikan už dlouhou dobu nedělá, před lety mi ho moji arapažští přátelé ve Wyomingu na mou žádost připravili z hovězího materiálu, abych mohl tuto tradiční potravu ochutnat. Musím se přiznat, že mi pemikan chutnal tolik, že bych si ho chtěl alespoň jednou za každých padesát let objednat.)

Je zajímavé, že se na území dnešní Kalifornie, která se považuje za zahradu Severní Ameriky, živila většina indiánů žaludy. Ty se nejdříve rozlouskly kamenným kladívkem a plodová část se rozebrala. Tříslovina se z ní vyluhovala pomocí vody a z této moučky se pak uvařila kaše nebo se z vysušené moučky pekli nekvašený chléb.

A nakonec se nesmí zapomenout na to, čím indiáni přispěli ke světovému jídelníčku: jsou to hlavně brambory a kukuřice. Původ brambor byl v andských vysočinách Jižní Ameriky a kukuřice se začala pravděpodobně pěstovat v jižním Mexiku. V každém případě využívali indiáni s velkou vynalézavostí všechno to, co jim příroda v různých oblastech Severní Ameriky poskytovala.

Zdeněk Salzmänn

Obě mapy – hlavních typů výživy a výživových oblastí – jsem adaptoval z knihy Herolda E. Drivera *Indians of North America* (2. přepracované vydání, 1969).

Čarování s listy

A je to tu zase. S prodlužujícími se večery a klesající teplotou přichází podzim, především jeho teplá a krásná část - babí léto. Po období zeleného léta, kdy se rostliny snaží ve svých zelených částech vytvořit co nejvíce zásobních látek, přichází s podzimem nadvláda žluté, červené a hnědé. Pro někoho je to jen přechodné období mezi koupáním a lyžováním, ale já ho mám moc ráda. Příroda jako by se převlékla do strakatého kabátu. Nejlepší je zachumlat se do teplého svetru, utáhnout tkaničky, vyrazit ven a kochat se tou nádherou zblízka. Na procházce teď už z dálky poznáme, jaký les pokrývá protější kopec, jestli je porostlý neopadavými jehličnany, nebo zda jsou přítomni listnatí strakáči. A po návratu, teplém čaji nebo horké čokoládě, si potom můžete barevným listím třeba vyzdobit pokoj.

Všechny barvy podzimu

Určitě jste se už někdy zamýšleli nad tím, proč a jak se na podzim mění barva listů. Kde se v listu najednou vezme červená a žlutá barva, když byly celou dobu jen zelené? Všichni jistě víme, že zelenou barvu mají listy díky chlorofylu. Ten na jaře a v létě (v době vegetace) rostliny využívají k fotosyntéze (výrobě látek potřebných pro své fungování). Kromě chlorofylu jsou v listech ale i karotenoidy, žlutá a oranžová barviva, jen nejsou vidět, protože je chlorofyl zcela překrývá. S odcházejícím létem aktivita fotosyntézy klesá a chlorofyl se začne rozkládat. Tím se uvolňuje prostor pro karotenoidy, protože ty jsou proti rozkladu odolnější.

Kromě karotenoidů a chlorofylu jsou v listech i antokyany, ty způsobují červené zbarvení červenolistých kultivarů (např. červenolisté javory a buky). Ty jsou v těchto listech obsaženy v takové míře, že jsou viditelné celý rok. V některých listech potom vzniká červená barva až na podzim. U některých dřevin se na podzim ukládá v listech i větší množství tříslovin, které společně s karotenoidy dávají listům hnědou barvu.

Každý strom má jednotlivých barviv rozdílná množství a konečné zbarvení je výsledkem jejich smíchání. Díky tomu jsou podzimní lesní pohledy tak krásně barevné. Na vybarvení listů má ale vliv i pozdní letní počasí. Jsou dva faktory, které příznivě působí na vybarvení listů, chlad a intenzita slunečního záření. Pokud jsou listy na sluníčku a v chladu (nesmí mrznout a déšť taky nepůsobí dobře), jsou listy ještě krásnější.

Ne všem dřevinám se listy barví, například jasanu a ptačímu zobu opadávají listy zelené. A třeba jehličnany (krom modřínu) a nebo brusinka neopadávají vůbec.

Listopad

A víte vlastně, proč stromy opadávají? V mírném pásu jsou velké rozdíly mezi zimou a létem a tomu se stromy musí přizpůsobit. Listy se odpařuje ze stromů voda. Tomu nemohou nikdy zcela zabránit. Ale v zimě, kdy půda promrzá a je méně srážek, nemohou stromy načerpat dostatek vody. Kdyby tedy listy vodu odpařovaly, ale kořeny ji nenasávaly, strom by uschnul. Proto se stromy listů zbavují.

Ještě než se tak stane, odvede si strom z listů důležité látky, které bude na jaře potřebovat, do jiných částí svého těla. Potom se začne rozkládat chlorofyl a spustí se ta barevná nádhera.

V místě, kde list přirůstá k větvičce, vede do listu cévní svazek, kterým se do listu dostává voda a živiny, ale odchází tudy i vytvořené ústrojné látky. Tato cesta se musí uzavřít. Zůstane po ní jen malá jizvička. Na jaře nad ní začne z pupenu vyrůstat nová větvička.

Barevné lístky

Krásu podzimního listí si můžeme užívat i později. Pokud chcete, připravte si krásné listí s výraznou žilnatinou, pastelky, čisté papíry, brčko, kelímek s vodou, štětec a vodovky.

Pokud chcete dělat jen s pastelkami, přeložte papír napůl a dovnitř vložte lístek. Potom už stačí jen vybrat, jaké barvy bude váš lístek mít, a těmi pastelkami vybarvit papír v místech, kde je lísteček v papíru vložený. Sám vám „vyskočí“ nahoru.

Ten, kdo raději pracuje s vodovkami, připraví si lístky, vodovky a štětec, papír a kelímek s vodou. Tentokrát barvu štětcem nanášíme přímo na list. Můžete se zkusit držet vzoru přírody a barvy použít stejné, jako už na listě jsou, nebo popustíte uzdu své fantazii a vyberete barvy vlastní. Lístek potom jen obtisknete na papír a je hotovo.

Nu a ti, kteří chtějí zkusit něco jiného než štětec nebo pastelky, připraví si vodovky a vodu a brčko. Pastelkou si na papír obkreslí jen obrys listu. Barvu hodně naředí a kápnou dovnitř listu. Barevnou kapičku potom pomocí brčka opatrně rozfoukají. Tak budete pokračovat, dokud nevybarvíte celý list. Uvidíte, jak se barvy krásně vpíjí a promíchávají.

Černobílé lístky

Na někoho je možná styl malíře Podzimu příliš rozverný a dal by přednost menšímu počtu barev. Pokud jste spíše vyznačiči černobílého umění, mám tu nápad i pro vás. Můžete zkusit kouřové otisky. Tentokrát si k ruce vezměte hlavně nějakého staršího pomocníka, ať si neublížíte. Kromě šikovných rukou budete potřebovat papír, staré noviny, tuk a zapálenou svíčku.

Jeden list papíru důkladně promastěte. Potom papírem pohybujte nad svíčkou. Musíte najít právě takovou vzdálenost od plamene, aby se saze na mastné části zachytávaly, ale aby se papír nevžňal. Pro každý případ je lepší toto provádět u umyvadla s vodou. Když už na papír nachytáte vrstvičku sazí, můžete začít. Do černé hmoty obtisknete list a přenesete ho na čistý papír (mastnou stranou samozřejmě dolů), překryjete ho novinami a pořádně přitlačíte. Když noviny a lístek zvednete, uvidíte krásný obtisk. Když jsme to s dětmi zkoušeli, skládali jsme z obtisků různé panáčky a domečky. Schválně, co dokážete vy.

A teď už vás nebudu zdržovat dalším psaním, vyražte raději ven, tam si tu nádheru můžete vychutnat plnými doušky. Všem přeji krásné výlety a pohledy na tu záplavu barev zalitou slunečními paprsky.

Věra Hadravová

Rámeček na fotografie

Podzim už klepe na dveře, postupně zahání prosluněné dny, probouzí vítr a láká děti do polí s malovanými draky. Pod stromy je již spousta barevného listí a dozrávají šípky. Rozhodla jsem se tedy využít tohoto období, ideálního na tvoření z přírodních materiálů. Pojd'te si se mnou vyrobit rámeček na fotografii. Jistě udělá radost nejen vám, ale i vašim blízkým jako dárek. Také si v přírodním rámečku můžete „zakonzervovat“ pár vzpomínek, třeba na letní prosluněné dny táboření.

Postup

Vyberte nějakou pěknou fotografii, na kterou chcete vyrobit rámeček. Nalepte ji na čtverek tak, aby na všech stranách byl alespoň třicentimetrový rámeček. Celý ho polepte nasbíranými listy a nakonec třeba rozřízněte šípky a barevně doladte. Pokud chcete dělat rámeček z kartonu, tak vnitřní okno vystříhnete nebo vyřízněte o trochu menší, než je rozměr fotografie, abyste ji pak zezadu mohli k rámečku snad-

no přiložit a připevnit kousky izolepy. Rámeček můžete dozdobit pomocí tavné pistole kůrou, kamínky, šiškami a pod. Tenhle rámeček je trvalejší a fotky v něm lze snadno měnit. A máme hotovo. Teď jen si rozmyslet, jestli si rámeček ponechat a nebo udělat radost blízkým lidičkám. Já jsem s ním vykouzila úsměv na tváři mému tátovi.

Příjemnou zábavu při tvoření vám přeje

Kačka Divousova

Příprava

Nachystejte si čtverek, nebo ještě lépe silnější karton, lepidlo Herkules, případně tavnou pistoli, nožik. Pokud máte tyto věci připravené, nasbírejte si nějaké pěkné barevné listy a pár šípků. (Lepší jsou menší listy, protože se vám do rámečku lépe vejdou.) Také třeba kousky borové kůry, nebo pár kamínků, případně malé šišky ... fantazii se meze nekladou.

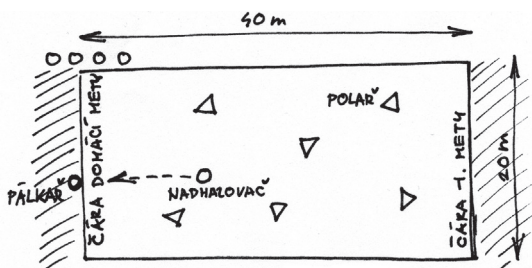

Netradiční sporty

Venku je chvíli sluníčko, chvíli lezavo, ale to nám nebrání v tom zahrát si nějakou vypečenou hru. Dávám námět na některé z odzkoušených her, které zaručeně nezklamou a také vás zahřejí. Výhodou je, že na ně nepotřebujete téměř nic, můžete je hrát na jakékoliv louce nebo lesní mýtině. Když je zima, lze je hrát i v tělocvičně. Pravidla jsou velmi jednoduchá, takže je zvládne úplně každý a také nezáleží moc na věkových kategoriích, takže v pohodě může hrát vetřák vedle mladíka a taky kluci a holky dohromady. Jsou to všechno bezkontaktní hry a není potřeba žádný rozhodčí. Tak jdeme na ně.

LAPTA

Potřebujeme pátku a gumový dětský míč. Pátku snadno vyrobíme na výpravě ze smrkové soušky. Hřiště tvoří obdélník 20×40 m. Jedna užší strana představuje domácí metu a druhá strana první metu. Pálkař se postaví za čáru domácí mety a jeden ze spoluhráčů mu ze vzdálenosti asi 6 m z pole nadhazuje míč. Po úspěšném odpalu běží pálkař za čáru první mety, kde podle situace buď běží zpátky na domácí metu, nebo počká na další odpal a teprve potom vyběhne (v tom případě nahlas zvolá: „Zůstávám!“). Pálkař, který doběhne za čáru první mety a zpět za domácí metu, získává pro svůj tým jeden bod. Úkolem polářů je co nejrychleji odpálený míč zvednout a zasáhnout jím běžícího pálkaře dřív, než dorazí do bezpečí za čáru první mety nebo za domácí metu. (Poláři si mohou přihrávat, ale nesmí s míčem dělat kroky.) Pokud se jim to podaří, obě družstva si vymění role. Role se mění také poté, co nadhazovač nadhodil 3 nadhozy a pálkař žádný nedokázal odpálit do pole. Běžící hráč nesmí vyběhnout za postranní čáry pole. Hrajeme předem určenou dobu, nebo do určitého počtu bodů.

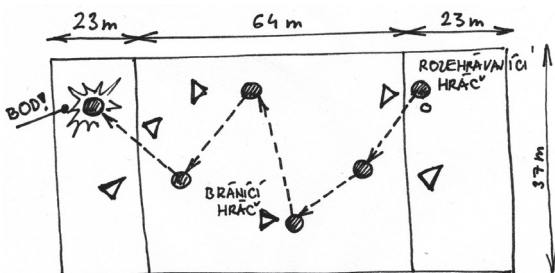

FRISBEE – ULTIMATE

K této hře nám postačí disk (frisbee) a kužele nebo uzlovačky pro vymezení hracího pole.

Cílem hry je překonat soupeřící družstvo rozdílem získaných bodů, které jsou přidělovány za chycení přihraného disku spoluhráčem v tzv. koncové zóně soupeře. Hráči se snaží házet a chytat disk tak, aby jim nespadol na zem, nebo aby přihrávku neblokoval soupeř. Stále si hledají vhodné místo pro přihrávku aby mohli pokračovat v útoku. Obránci se snaží útoku zabránit svým postavením, zachycením soupeřovy přihrávky. V případě sražení disku na zem hraje vždy tým, který se jej naposledy nedotkl. Rozehrává z místa ležícího disku.

S diskem nelze běhat, nesmí se dotknout země nebo předmětu mimo hřiště. Pro získání disku v průběhu hry je možné chytit disk soupeře v letu nebo donutit soupeře k chybě (nechycení a pád na zem, držení disku déle než 10 s). Hra je bezkontaktní, nelze se dotknout disku, který je v držení hráče.

DISCATHLON

Soutěžící s dvěma disky absolvuje co nejrychleji vytyčenou trať v přírodě. Odhodí disk, s druhým diskem doběhne na místo dopadu prvního disku, odhodí druhý disk atd. Disk musí polétnout mezi určitými body. Mohou to být vždy dva pruty zabodnuté na louce.

FRISBEE – GOLF

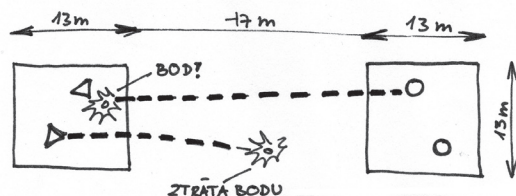
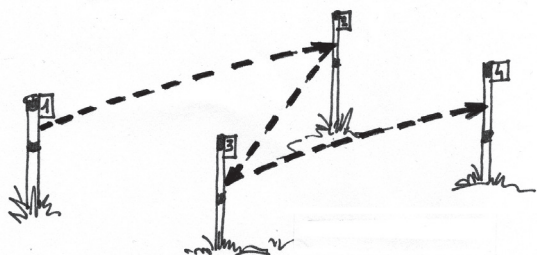
Pro skutečný frisbee golf jsou potřeba speciální koše místo jamek, ve kterých končí disk. Pro naše potřeby postačí místo jamek zatlouci na louku pár kůlů (označených čísly). Můžete na ně namalovat

dva pruhy, mezi které musí narazit disk, aby byla „jamka“ splněna. Vítězem se stává jednotlivec či tým s nejmenším počtem hodů.

DOUBLE DISC COURT

Hraje se podobně jako ringo. Potřebujete dva disky, pokud možno stejné. Na daný signál obě družstva vhodí disk do soupeřova pole. Místo sítě se používá volná plocha mezi hracími plochami. Nelze držet dva disky a usiluje se o to, aby disk dopadl do soupeřova pole. Hrajeme tak dlouho, dokud neskončí oba disky na zemi.

Jan Bejček – Divous

Více her naleznete v databázi her na www.woodcraft.cz.

Soutěž pro děti

Máte rádi soutěžení? Já tedy ano.

Proto jsem si tu pro vás připravila soutěž o zajímavé ceny, která je určena pro děti do 13 let.

V každém čísle bude uveřejněno téma a nějaký úkol pro vás. Například: nakresli zvíře v pohybu. Vy ho doma nakreslíte a zašlete mi originální či naskenovaný obrázek nebo alespoň slušnou fotografii, to už nechám na vás. Na zadní stranu obrázku nebo do e-mailu připište jméno, přezdívkou, věk a z jakého kmene autor pochází (nejste-li členem žádného kmene, tak uveďte město či obec, kde žijete). Já pak vyberu několik favoritů, kteří dostanou bod. Kdo bude mít nejvíce bodů, ten pak dostane odměnu. V každém čísle uveřejníme pár výtvorů a tabulku s body.

A nyní je čas vám zadat první úkol. Vaším úkolem bude nakreslit něco z táborového života.

Své kresby můžete zaslat na adresu:

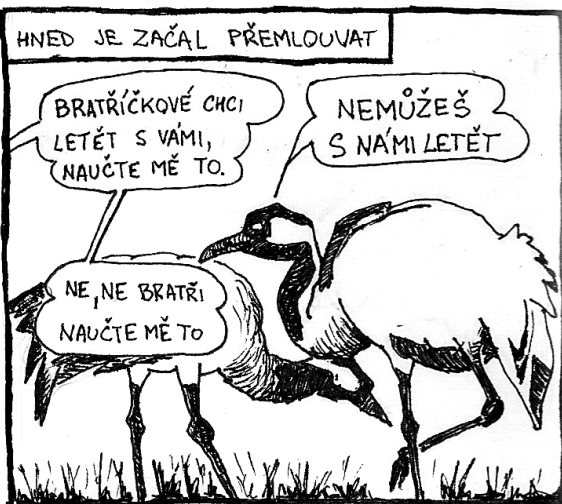
Petra Šulcová, Litevská 2598, 272 01 Kladno
nebo na e-mail Hawiapa@seznam.cz.

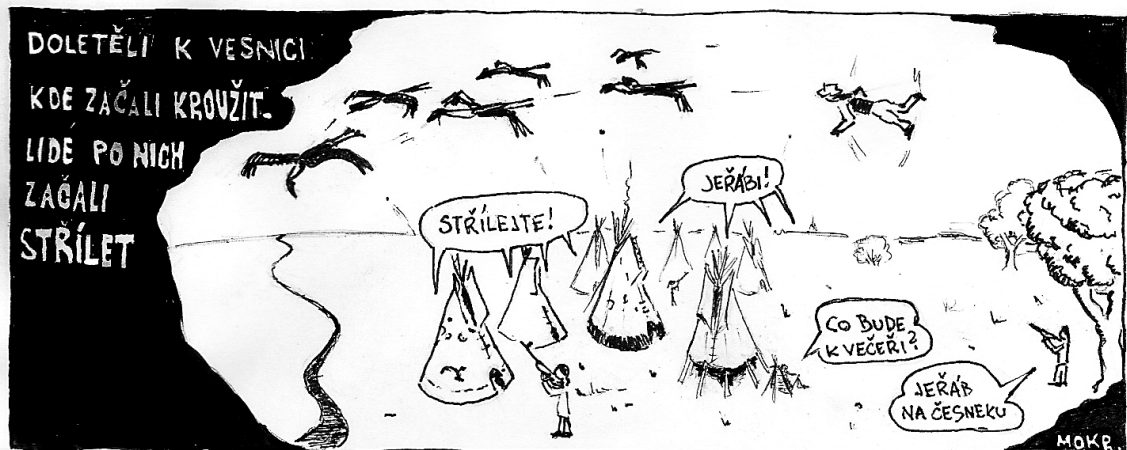
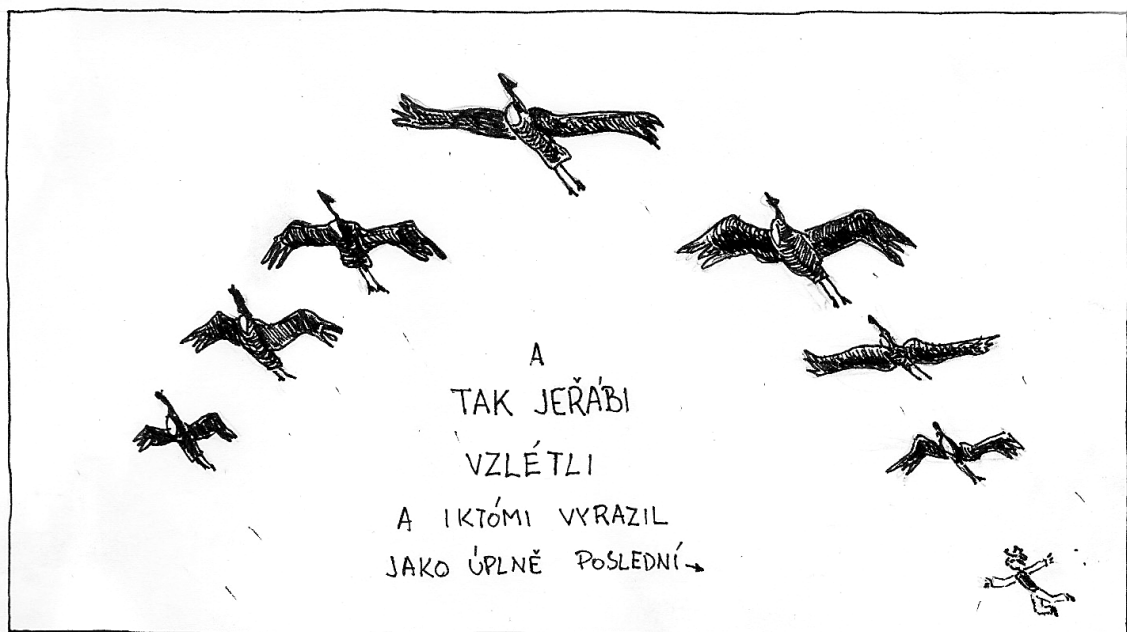
Přeji mnoho štěstí při kreslení.

Petra Šulcová – Hawiapa

IKTÓMI A JEŘÁB

PODLE LAKOTSKÉHO MÝTU NAKRESLIL: Mokrouš

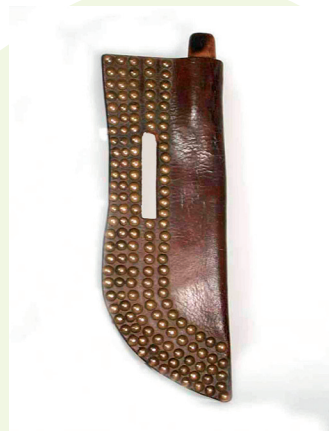

Obr. 1 – Prastará, vyškrabávaná a ostny vyšívaná pochva. Východní pláň, snad Yankton Sioux nebo prérijní Odžibva. Peabody Mus., USA.

Obr. 2 – Vraní pouzdro s červeně pomalovaným tělem. Am. Mus. Nat. Hist., USA.

Obr. 3 – Cvky vybějená pochva. Kmenově univerzální typ, údajně Černonožci. Soukr. sb., USA.

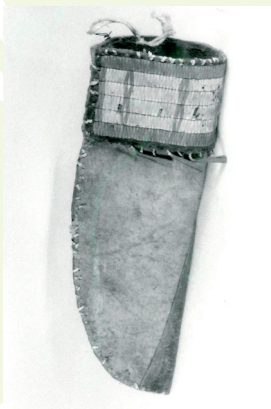
Obr. 4 – Vrány. Jediné pouzdro, kde jsem našel nějakou vložku ze surové kůže. Berlin Ethno. Mus., Německo.

Obr. 5 – Severní pláň. McCord Mus., Kanada.

Obr. 6 – Vrány. Natl. Mus. Denmark, Dánsko.

Obr. 7 – Východní Sioux. Náprstkovo Muz., ČR.

Obr. 8 – Černonožci. McCord Mus., Kanada.

Obr. 9 – Šajeni, Buffalo Bill Hist. Ctr., USA.

